

2002. gada pārskats

Latvijas Republikas Ārlietu ministrija

SATURS

Ārlietu ministrijas juridiskais statuss un struktūra	3
Ārlietu ministrijas galvenie uzdevumi un prioritātes	4
Ārlietu ministrijas darbības prioritātes un galvenie virzieni 2002. gadā	5
I. Latvijas integrācija Eiropas Savienībā.....	5
II. Latvijas integrācija NATO	8
III. Divpusējo attiecību attīstības dinamika 2002. gadā.....	10
IV. Latvijas ārpolitikas ekonomiskā dimensija	22
V. Latvijas dalība starptautiskajās organizācijās.....	26
VI. Konsulārā darba pārskats	28
VII. Personāla izglītošana un kvalifikācijas paaugstināšana.....	31
VIII. Ārlietu ministrijas inspektorāta darbība	31
Ministru kabineta pārstāvja Starptautiskajās cilvēktiesību insitūcijās darba pārskats.....	34
Finansējums un tā izlietojums	36

ĀRLIETU MINISTRIJAS JURIDISKAIS STATUSS UN STRUKTŪRA¹

Ārlietu ministrija ir valsts pārvaldes iestāde. Tā īsteno Latvijas Saeimas izstrādāto un apstiprināto ārpolitiku, piedalās Latvijas ārējās ekonomiskās politikas veidošanā. Ministrijas uzdevums ir ar politiskiem un diplomātiskiem līdzekļiem nodrošināt Latvijas ārpolitikas koncepcijas īstenošanu, kuras mērķis ir radīt iespējami labvēlīgus apstākļus Latvijas starptautiskajai drošībai un iekšpolitiskajai stabilitātei, kā arī veicināt Latvijas iekļaušanos starptautiskajā apritē.

Ministrija savas kompetences ietvaros veic šādas funkcijas:

- analizē ārvalstu iekšējo un ārējo politiku un sniedz Ministru kabinetam informāciju un priekšlikumus starpvalstu attiecību attīstības jautājumos;
- sagatavo likumprojektus, kā arī citu normatīvo aktu un starptautisko līgumu projektus, konsultē valsts institūcijas un sniedz atzinumus par normatīvo aktu un starptautisko līgumu projektiem no starptautisko publisko tiesību viedokļa;
- izlemj jautājumus, kas saistīti ar Latvijas diplomātisko un konsulāro pārstāvniecību atvēršanu ārvalstīs;
- organizē ārvalstu delegāciju oficiālās vizītes Latvijā;
- organizē Valsts prezidenta, Saeimas priekšsēdētāja, Ministru prezidenta vai ārlietu ministra oficiālās vizītes uz ārvalstīm sadarbībā ar attiecīgajām ārvalstu institūcijām;
- veic konsulārās funkcijas Latvijas Republikā un ārvalstīs saskaņā ar Latvijas Republikas Konsulāro reglamentu un citiem tiesību aktiem;
- nodrošina ministrijas un Latvijas diplomātisko pārstāvniecību budžeta līdzekļu efektīvu un ekonomisku izmantošanu atbilstoši paredzētajiem mērķiem.

Politiski Ārlietu ministriju vada ārlietu ministrs.

Ministrijas parlamentārais sekretārs nodrošina ministrijas saikni ar Saeimu, tās komisijām un frakcijām, pārstāv ārlietu ministra politisko viedokli un ir atbildīgs par ministrijas sagatavoto likumprojektu virzību Saeimā.

Ministrijas darbu vada valsts sekretārs. Valsts sekretārs ir ierēdnis un diplomāts, un viņš nodrošina ministrijas darba nepārtrauktību, ja mainās ministrijas vadība.

Ministrijas pakļautībā ir:

- vēstniecības ASV, Austrijā, Baltkrievijā, Beļģijā, Čehijā, Dānijā, Francijā, Grieķijā, Igaunijā, Itālijā, Izraēlā, Kanādā, Krievijā, Ķīnā, Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotajā Karalistē, Lietuvā, Nīderlandē, Norvēģijā, Polijā, Portugālē, Somijā, Spānijā, Ukrainā, Uzbekistānā, Vācijā, Zviedrijā;
- pastāvīgās pārstāvniecības ANO (Ņujorkā un Ženēvā), EDSO, Eiropas Padomē, Eiropas Savienībā, NATO, PTO, UNESCO;
- ģenerālkonsulāts Sanktpēterburgā;
- konsulāti Pleskavā, Vitebskā.

Ministrijas pārziņā ir VAS "Diplomātiskā servisa aģentūra", kuras uzdevumos ietilpst valsts nekustamo īpašumu kopuma formēšana ar nolūku nodot to lietošanā Ārlietu ministrijas vajadzībām. Aģentūra, sadarbībā ar ministriju, veido Latvijas vēstniecību un konsulātu attīstības plānus jautājumā par nekustamo īpašumu. Tā sniedz juridiskas un finansiālas konsultācijas ārvalstu diplomātiskajām misijām un starptautiskajām organizācijām nekustamo īpašumu nomas, pirkšanas – pārdošanas un būvniecības jautājumos. "Diplomātiskā servisa aģentūra" nodrošina būvekspertīzi, būvuzraudzību un būvprojektu vadīšanu Ārlietu ministrijas objektos Latvijā un ārzemēs.

¹ Ārlietu ministrijas nolikumu, kā arī ĀM patstāvīgo struktūrvienību nolikumus skat. Ārlietu ministrijas mājas lapā <http://www.am.gov.lv/lv/?id=349>

ĀRLIETU MINISTRIJAS GALVENIE UZDEVUMI UN PRIORITĀTES

Latvijas Ārlietu ministrijas un ārlietu dienesta kopumā galvenos uzdevumus un prioritātes nosaka vairāki tiesiski akti.

Latvijas Ārlietu ministrijas galvenie uzdevumi vispārīgā veidā ir noteikti Diplomātiskā un konsulārā dienesta likumā:

- nodrošināt Latvijas iedzīvotāju - pilsoņu un nepilsoņu, kā arī juridisko personu interešu aizsardzību ārvalstīs;
- informēt ārvalstu institūcijas un pilsoņus par Latviju;
- koordinēt Latvijas valsts iestāžu starptautiskos sakarus;
- nodrošināt Latvijas valsts institūcijas un sabiedrību ar ārvalstīs legālā veidā iegūtu informāciju;
- veikt konsulārās funkcijas.

No minētā izriet, ka Latvijas vēstniecībām, ģenerālkonsulātiem un konsulātiem ir jāveic sekojošas vispārīgas funkcijas:

- pārstāvēt Latvijas valdību akreditācijas valstī²;
- aizstāvēt Latvijas valsts un Latvijas fizisko un juridisko personu likumīgās intereses akreditācijas valstī;
- uzturēt kontaktus ar akreditācijas valstī esošajām starptautiskajām organizācijām un trešo valstu pārstāvniecībām;
- informēt Latvijas valdību par akreditācijas valsts politisko, ekonomisko, sociālo un kultūras attīstību, kā arī par šīs valsts attiecībām ar citām valstīm;
- izplatīt akreditācijas valstī informāciju par Latviju, tās ekonomisko un kultūras potenciālu;
- veicināt Latvijas eksportu, piesaistīt investīcijas no akreditācijas valsts.

Otrs būtisks Latvijas ārpolitiku reglamentējošs dokuments ir Saeimas apstiprinātie "Latvijas ārpolitikas virzieni līdz 2005. gadam". Tajās ir sacīts, ka Latvijas Republikas ārpolitikas galvenais uzdevums ir valsts neatkarības nostiprināšana un tās neatgriezeniskuma nodrošināšana.

Tas ir sasniedzams, integrējoties Eiropas drošības, politiskajās un ekonomiskajās struktūrās, piedaloties Eiropas politikas veidošanā, kontinenta stabilitātes un drošības veicināšanā, kā arī aktīvi iesaistoties pasaules politiskajos procesos.

Ārpolitikas koncepcija nosaka arī Latvijas ārpolitikas galvenos virzienus:

I. Integrācija Eiropas, transatlantiskajās un citās starptautiskajās struktūrās, kas sevī ietver šādus uzdevumus:

1. Iestāšanās Eiropas Savienībā.
2. Iekļaušanās Eiropas un transatlantiskajās drošības struktūrās.
3. Darbība starptautiskajās un reģionālajās organizācijās.

II. Baltijas valstu sadarbības padziļināšana.

III. Divpusējās attiecības reģionālās sadarbības ietvaros, kas tiek īstenotas šādos galvenajos virzienos:

1. Eiropas valstis.
2. Krievija un jaunās neatkarīgās valstis.
3. Ziemeļamerika.
4. Pārējie reģioni.

IV. Saimnieciskās dimensijas tālāka padziļināšana.

V. Programmu "Latvija pasaulē" un "Latvijas diaspora" izstrādāšana un īstenošana.

---

² Par akreditācijas valsti sauc to valsti, kurā vēstniekam ir uzticēts pārstāvēt Latvijas intereses. Viens vēstnieks var būt akreditēts vairākās valstīs.

ĀRLIETU MINISTRIJAS DARBĪBAS PRIORITĀTES UN GALVENIE VIRZIENI 2002. GADĀ

I. LATVIJAS INTEGRĀCIJA EIROPAS SAVIENĪBĀ

IESTĀŠANĀS ES SARUNU NOSLĒGUMS

2002. gads pagāja saspringtā Eiropas Savienības (ES) iestāšanās sarunu gaisotnē, jo sarunas risinājās par politiski jūtīgiem, sociāli un ekonomiski nozīmīgiem jautājumiem (nodokļi, lauksaimniecība, finanses un budžeta nosacījumi u.c.). Sarunu procesā aktīvi iesaistījās ne tikai valdības pārstāvji, kuri ir tieši atbildīgi par sarunu iznākumu, bet arī Saeima un sociālie partneri. 13. decembrī Kopenhāgenas ES Padomē, Ministru prezidentam izsakot piekrišanu un Valsts prezidentei klātesot, Latvija oficiāli noslēdza iestāšanās sarunas Eiropas Savienībā. Kopā ar Latviju iestāšanās sarunas slēdza vēl deviņas ES kandidātvalstis – Igaunija, Lietuva, Polija, Čehija, Slovākija, Slovēnija, Ungārija, Malta un Kipra.

Latvija sarunās panāca sev labvēlīgus nosacījumus dalībai Eiropas Savienībā. Pozitīvi vērtējami rezultāti nodokļu un vides sadaļās. Sarunās panāktie rezultāti ievērojami pārsniedz Eiropas Savienības sākotnējo piedāvājumu, īpaši lauksaimniecības un budžeta jomās. Paredzams, ka Latvijas finansiālais ieguvums no iestāšanās Eiropas Savienībā dažādu Eiropas Savienības budžeta maksājumu veidā no 2004. līdz 2006. gadam pārsniegs 1,6 miljardus eiro jeb 1 miljardu latu. Tai pat laikā Latvijas iemaksas Eiropas Savienības budžetā šajā laika posmā nepārsniegs 300 miljonus eiro.

2002. GADA EIROPAS KOMISIJAS PROGRESA ZIŅOJUMS

Latvijas gatavība dalībai Eiropas Savienībā tika analizēta 2002. gada 9. oktobrī publicētajā Eiropas Komisijas Progresa ziņojumā, kurā tika izvērtēts Latvijas paveiktais Eiropas Savienības integrācijas jomā no 1997. gada. Komisija īpaši pozitīvi novērtēja Latvijas paveikto tādās jomās kā valsts pārvaldes reforma un sabiedrības integrācija, iekšējais tirgus, reģionālā politika, iekšlietas un tieslietas, vide. Komisija konstatē, ka Latvija ir funkcionējoša tirgus ekonomika un būs spējīga izturēt konkurences spiedienu, kļūstot par ES dalībvalsti.

Vienlaikus tika norādīts, ka nepieciešams turpināt visaptverošu tiesu sistēmas reformu un stiprināt tiesu sistēmas neatkarību. Īpaša uzmanība pievēršama korupcijas apkarošanai. Lai Latvija līdz ar iestāšanos sekmīgi funkcionētu kā iekšējā tirgus dalībiece, Latvijai jānodrošina muitas un nodokļu IT sistēmu savietojamība ar ES datu bāzēm pirms iestāšanās ES.

Tā kā Latvijas sarunu saistību izpilde tiks vērtēta arī turpmāk un sešus mēnešus pirms plānotās kandidātvalstu uzņemšanas ES tiks sniegts visaptverošs monitoringa ziņojums, Ārlietu ministrija sadarbībā ar nozaru ministriņām 2002. gada nogalē sagatavoja Valdības rīcības plānu Eiropas Komisijas progresa ziņojumā minēto trūkumu novēršanai.

GATAVOŠANĀS DALĪBAI EIROPAS SAVIENĪBĀ

2002. gada maijā tika uzsākta Pievienošanās līguma izstrāde. Gatavojoties novērotāja statusam, kas Latvijai tiks piešķirts pēc līguma parakstīšanas un radīs tiesības un pienākumus piedalīties ES lēmumu pieņemšanā, Ārlietu ministrija sadarbībā ar citām institūcijām uzsāka darbu pie ES jautājumu koordinācijas modeļa izveides Latvijā. Koordinācijas sistēmas izveides mērķis ir nodrošināt profesionālu, operatīvu, saskaņotu un sekmīgu Latvijas interešu pārstāvēšanu visās Eiropas Savienības institūcijās.

EIROPAS KONVENTS

2001. gada decembrī Lākenas ES Padomē valstu un valdību vadītāji pieņēma lēmumu par Eiropas Konventa izveidošanu. Konventa uzdevums ir plašās un atklātās debatēs diskutēt par Eiropas Savienības nākotnes jautājumiem, lai sagatavotu nākamo Starpvaldību konferenci.

Sākotnēji Latvijas valdību Konventā pārstāvēja īpašu uzdevumu ministrs sadarbībai ar starptautiskajām finansu institūcijām Roberts Zīle un viņa vietnieks Saeimas Ārlietu komisijas vadītājs Guntars Krasts. Konventa nozīmei būtiski pieaugot, daudzas valstis nomainīja savu valdību pārstāvjus Konventā pret ārlietu ministriem, piemēram, Vācija un

Francija. Arī Latvija nominēja ārlietu ministri Sandru Kalnieti par valdības pārstāvi, par viņas vietnieku ieceļot satiksmes ministru Robertu Zīli.

Konvents veiksmīgi pierāda sevi kā dalībvalstu dažādu politisko grupu un formātu (darba grupas, plenārsēdes) sadarbības metodi. Konventa galvenā darbība norisinās 11 darba grupās ("Subsidiaritāte", "ES Pamattiesību Harta", "Juridiskā persona", "Nacionālo parlamentu loma", "Papildinošās kompetences", "Ekonomiskā vadība", "Ārējās attiecības", "Aizsardzība", "Vienkāršošana", "Brīvība, drošība un taisnīgums", "Sociālā Eiropa").

Šobrīd Konvents ir pirmais ES institucionālais formāts, kur Latvija darbojas uz līdzvērtīgiem nosacījumiem ar pārējām Eiropas Savienības topošajām un esošajām dalībvalstīm. Latvijas valdības un Saeimas pārstāvji ir piedalījušies 9 darba grupu (no 11) darbā. No 11 darba grupām darbu ir beigušas 8. Darba grupās sagatavotie priekšlikumi tiek izskatīti Konventa plenārsēdēs.

Pēdējā Konventa darba posmā (2003. gada 1.puse) paredzēts intensīvs darbs pie ES Konstitucionālā līguma teksta izstrādāšanas, īpašu vērību piešķirot ES institūciju reformas jautājumiem.

ES paplašināšanās radīs iespēju Eiropas Savienībai kļūt par vienu no nozīmīgākajiem ekonomiskajiem un politiskajiem spēkiem pasaulē. Eiropas Savienībai ir jākļūst atvērtākai, saprotamākai un tuvākai tās pilsoņiem. Sabiedrība ir jāiesaista lēmumu iniciatīvas un pieņemšanas procesā. Latvija pieredze rāda, ka jebkurš reformu process ir iekšpolitiski sarežģīts. Pēdējās Eiropas Parlamenta vēlēšanas, kurās piedalījās tikai apmēram 38% no balsstiesīgajiem vēlētājiem, apliecināja, ka sabiedrība jūtas atsvešināta un neieinteresēta Eiropas Savienībā. Nepieciešama jauna vīzija par nākotnes Eiropas Savienības pārvaldi, tās darbības mērķiem un uzdevumiem pasaulē.

Eiropas dienas ietvaros 2002. gada 9. maijā notika pirmā Nacionālā Konventa sēde, bet otrā notika augusta beigās. Tās mērķis ir censties iesaistīt Eiropas nākotnes diskusijās pēc iespējas plašāku Latvijas sabiedrības daļu. 2003. gadā paredzētajās Nacionālā Konventa sēdēs paredzēts izvērtēt jau konkrētus Konventa priekšlikumus.

EIROPAS LĪGUMS

30. aprīlī Valdība pieņēma Eiropas Līguma Papildprotokolu, paredzot tirdzniecības ar zivīm un zivju produktiem liberalizāciju starp Eiropas Savienību un Latviju trīs gadu periodā, pakāpeniski samazinot ievadmuītas tarifus. Papildprotokols stājās spēkā 2002. gada 4. oktobrī

30. aprīlī tika pieņemts Eiropas Līguma Protokols par atbilstības novērtēšanu un rūpniecisko preču atzīšanu projekts, kas dod iespēju Latvijas ražotājiem vēl pirms iestāšanās Eiropas Savienībā eksportēt produkciju uz dalībvalstu tirgiem bez papildus atbilstības novērtēšanas (sertifikācijas un testēšanas). Protokols stājās spēkā 2002. gada 1. novembrī.

12. februārī Latvijas – Eiropas Savienības Asociācijas Padome pieņēma lēmumu, kas vienkāršo lēmumu pieņemšanas procedūru par Latvijas līdzdalību Kopienas programmās. Par līdzdalību konkrētās programmas vairs nav jāpieņem atsevišķi Asociācijas Padomes lēmumi. Asociācijas Padomes lēmums stājās spēkā 2002. gada 1. martā.

12. jūnijā Briselē notika ES – Latvijas 5. Asociācijas Komitejas sanāksme. Sanāksmes centrālais jautājums bija Latvijas gatavošanās dalībai Eiropas Savienībā, īpašu uzmanību pievēršot Latvijas Pievienošanās partnerības prioritāšu īstenošanai. Eiropas Savienības puse apsveica Sabiedrības integrācijas fonda izveidošanu, valodas prasību atcelšanu vēlēšanu likumā un atzinīgi novērtēja nozīmīgos soļus, ko Latvijas spērusi, lai saskaņotu likumdošanu savstarpējo profesionālo kvalifikāciju atzīšanā, vidē, lauksaimniecībā un zivsaimniecībā, brīvā preču kustībā, kā arī konkurencē un telekomunikācijās. Tika apspriesta nepieciešamība turpināt Latvijas valsts pārvaldes stiprināšanu, lai sagatavotu to dalībai Eiropas Savienībā. Īpaša vērība tika pievērsta reģionālajai attīstībai un administratīvajai spējai, gatavojoties Strukturālo un Kohēzijas fondu izmantošanai.

2002. gadā notika Latvijas un ES apakškomiteju tikšanās Tirdzniecības un rūpniecības, Iekšējā tirgus, Inovāciju, Reģionālās attīstības, nodarbinātības un sociālās politikas jomā, kā arī Transporta, vides un enerģētikas sektorā. Apakškomiteju sanāksmēs tika analizēta

un novērtēta Kopienų likumdošanas ieviešanas gaita, gaidot kārtējo Komisijas Progresā ziņojumu.

LATVIJAS KONSULTĀCIJAS AR ES INSTITŪCIJU PĀRSTĀVJIEM, piedalīšanās augsta līmeņa ES sanāksmēs

Aizvadītajā gadā turpinājās sadarbība ar Eiropas Parlamenta pārstāvjiem. 18. un 19. jūnijā Rīgā notika ES - Latvijas apvienotās parlamentārās komitejas 8. sanāksme. Dienaskārtībā bija Latvijas gatavošanās dalībai ES, situācija Latvijā sociālajā jomā, ES Konvents u.c. jautājumi. Sanāksmes ietvaros Eiropas Parlamenta deputāti apmeklēja Terehovas robežkontroles punktu, tikās ar Preiļu pilsētas domes pārstāvjiem, apmeklēja piena pārstrādes uzņēmumu "Preiļu siers", kā arī tikās ar zemnieku saimniecības "Smilgas" saimniekiem. 27. un 28. maijā Rīgā notika Eiropas Parlamenta prezidenta un ES paplašināšanās procesā iesaistīto valstu parlamentu priekšsēdētāju 13. tikšanās. Parlamentu prezidenti pārrunāja ES paplašināšanās procesa gaitu, nacionālo parlamentu lomu, to sadarbību ar Eiropas Parlamentu, apsprieda jautājumus par nacionālās identitātes saglabāšanu, likumdošanas saskaņošanu, Eiropas nākotni.

No 13. līdz 15. jūnijam Latviju apmeklēja Eiropas Komisijas Komisārs paplašināšanās jautājumos Ginters Ferhoigens (*Günter Verheugen*). Tiekoties ar Latvijas amatpersonām, tika pārrunāta situācija iestāšanās sarunās lauksaimniecības sadaļā, kandidātvalstu maksājumi ES budžetā pēc iestāšanās un Latvijas gatavošanās dalībai Eiropas Savienībā. No 20. līdz 22. martam Latvijā darba vizītē uzturējās Eiropas Komisijas Reģionālās politikas ģenerāldirektorāta ģenerāldirektors Gajs Krauzers (*Guy Crauser*). Ar Latvijas amatpersonām tika pārrunāta Latvijas gatavošanās darbam ar ES Strukturālajiem fondiem un Kohēzijas fondu.

Aizvadītajā gadā Latvijas amatpersonas piedalījās vairākās augsta līmeņa ES sanāksmēs. 12. un 13. decembrī Kopenhāgenā notika Dānijas prezidentūras noslēguma ES Padome, kur tika noslēgtas iestāšanās sarunas ar Latviju un vēl deviņām kandidātvalstīm, kā arī noteikts iestāšanās ES mērķa datums – 2004. gada 1. maijs. 28. oktobrī notika ES un ES kandidātvalstu valstu un valdību vadītāju sanāksme Kopenhāgenā. 20. un 21. jūnijā ES kandidātvalstis piedalījās ES valstu un valdību vadītāju sanāksmē Seviljā. 15. un 16. martā Latvija piedalījās Barselonas ES Padomē, lai Lisabonas stratēģijas kontekstā apspriestu ekonomiskos un sociālos jautājumus.

ZIŅOJUMS PAR STRATĒGIJU LATVIJAS INTEGRĀCIJAI ES

2002. gada 26. jūnijā valdība iesniedza Saeimai 4. ziņojumu par 2000. gada 9. februārī pieņemtās Stratēģijas integrācijai Eiropas Savienībā izpildi. Ziņojumā secināts, ka sasniegts progress visās jomās, praktiski pabeigta ES likumdošanas pārņemšana un izveidota institucionālā bāze tās sekmīgai ieviešanai. Tomēr vēl daudz darāmā valsts pārvaldes, tiesu sistēmas, korupcijas apkarošanas un reģionālās politikas jomās.

GATAVOŠANĀS REFERENDUMAM

Gatavojoties referendumam par iestāšanos ES, 2002. gadā darbu turpināja starpministriju darba grupa, kur piedalījās arī Ārlietu ministrijas pārstāvji. Darba grupas uzdevums bija sagatavot grozījumus Latvijas Republikas Satversmē un likumā "Par tautas nobalsošanu un likumu ierosināšanu".

KONFERENCES

26. – 27. septembrī Latvijas valdība sadarbībā ar Eiropas Komisiju organizēja konferenci "Enerģijas piegādes drošība Baltijas jūras reģionā ES paplašināšanās kontekstā". Tajā piedalījās 9 Baltijas jūras reģiona valstu un Eiropas Komisijas pārstāvji. Tika pieņemts konferences paziņojums (www.energy-conference.gov.lv).

SABIEDRĪBAS INFORMĒŠANA, ES direkcijas darbinieku dalība dažādos informēšanas pasākumos Rīgā un reģionos

Lai sekmētu sabiedrības informēšanu par Latvijas integrāciju Eiropas Savienībā ārpus Rīgas un lauku rajonos, 2002. gada aprīlī Ārlietu ministrija uzsāka sadarbību ar visu Latvijas

rajonu un reģionālo laikrakstiem. 2002. gadā tika organizēti trīs rajonu un reģionālo žurnālistu semināri, piesaistot Latvijas institūciju lektoros un ekspertus, kā arī preses konference pēc iestāšanās sarunu noslēgšanas. Novembrī Ārlietu ministrija sadarbībā ar Somijas vēstniecību Latvijā organizēja žurnālistu mācību braucienu uz Somiju.

Eiropas Savienības direkcijas pārstāvji regulāri uzstājušies ar lekcijām Ārlietu ministrijas atvērto durvju dienu pasākumos, piedalījušies vairākās diskusijās par Latvijas dalību Eiropas Savienībā Rīgā un Latvijas reģionos. Ārlietu ministrijas mājas lapā ievietota informācija par ieguvumiem no dalības ES visās iestāšanās sarunu sadaļās un pārskats par iestāšanās sarunu rezultātiem visās sarunu sadaļās.

II. LATVIJAS INTEGRĀCIJA NATO

NATO PAPLAŠINĀŠANĀS

Kopš 1995. gada Latvijas integrācija NATO ir Latvijas drošības politikas prioritāte. 2002. gads iezīmēja būtisku pavērsienu Latvijas drošības politikā – augsti novērtējot Latvijas sasniegto ceļā uz NATO un tās līdzšinējo ieguldījumu, NATO dalībvalstis 21. novembrī, Prāgas samita laikā, uzaicināja Latviju kļūt par pilntiesīgu alianses dalībvalsti. 2002. gadā arī Latvijai, organizējot NATO kandidātvalstu valdību vadītāju sanākumi "Rīga 2002: Tilts uz Prāgu", bija iespēja pierādīt savas spējas. Vasaras vidū Rīgā pulcējās NATO dalībvalstu un kandidātvalstu, kā arī nevalstisko un akadēmisko aprindu pārstāvji uz pēdējo *Viļņas grupas* tikšanos pirms izšķirošās Prāgas sanāksmes. Tāpat tika turpināta citu NATO integrācijas uzdevumu izpilde – tika izstrādāts ikgadējais *Rīcības plāns dalībai NATO* un īstenots iepriekšējais, tika intensificēts sabiedrības informēšanas darbs, skaidrojot Latvijas integrācijas NATO, kā arī pašas alianses būtību un informējot sabiedrību par Latvijas pienākumiem un saistībām. Savukārt alianses dalībvalstis tika turpināts strādāt pie Latvijas kā nākamās NATO dalībvalsts iepazīstināšanas un popularizēšanas.

2002. gadā liela nozīme NATO paplašināšanās kontekstā bija 14. maija NATO dalībvalstu ārlietu ministru Reikjavikas sanāksmei, kuras laikā tika skaidri atzīmēts, ka NATO valstis ievēros "atvērto durvju politikas" saistības un novembrī NATO valstu vadītāju sanāksmes laikā Prāgā notiks nākošā alianses paplašināšanās kārtā. Augsti novērtējot visu kandidātvalstu, t.sk. Latvijas, *Rīcības plānus dalībai NATO*, tika signalizēts, ka, turpinot cītīgu darbu, visi kandidāti var tikt uzaicināti pievienoties aliansei. Strādājot pie Latvijas *Rīcības plāna dalībai NATO 2003*, tika ievērota iepriekšējos gados uzkrātā pieredze, kā arī NATO dalībvalstu (piemēram, Čehijas, Polijas, Dānijas un Norvēģijas) konsultāciju laikā sniegtie ieteikumi. Tika atzīts, ka izstrādājot plānu, Latvija ir ņēmusi vērā alianses komentārus un turpina sekmīgi īstenot paredzētas reformas. Pēc šī rūpīgā darba novembra sanāksme Prāgā tiešām vainagojās ar NATO valstu paziņojumu par 7 valstu, t.sk. Latvijas, uzaicināšanu pievienoties aliansei.

Nenoliedzami 2002. gads iezīmējās ar pozitīvu diskusiju par NATO paplašināšanos un Latvijas vietu tajā. Savu kulmināciju diskusija sasniedza Prāgas samita laikā, bet īpašu akcentu tai piešķīra ASV prezidents Džordžs Bušs. Tiekoties ar triju Baltijas valstu prezidentiem Viļņā 2002. gada 23. novembrī un attiecinot savu runu uz visām trijām Baltijas valstīm, Bušs paziņoja: "Mūsu aliansē ir devusi svinīgu aizsardzības solījumu, un katrs, kas uzskatīs Lietuvu par savu ienaidnieku, padarīs par savu ienaidnieku arī Amerikas Savienotās Valstis. Agresijas priekšā drosmīgās Lietuvas, Latvijas un Igaunijas tautas vairs nekad nebūs vienas".

Pēc Prāgas sanāksmes decembrī veiksmīgi izdevās pabeigt NATO – Latvijas pievienošanās sarunas. Dīvos sarunu raundos tika apspriest Latvijas gatavība uzņemties Ziemeļatlantijas aliansē noteiktās saistības, kā arī tās atbalsts NATO politikai. Iestāšanās sarunu otrā posms, *Reformu ieviešanas plāna dalībai NATO* izstrādāšana, turpināsies arī 2003. gadā.

NATO AMATPERSONU VIZĪTES LATVIJĀ

2002. gads iezīmējas ar ievērojamu NATO dalībvalstu, kandidātvalstu, NATO galvenās mītnes politisko un militāro amatpersonu vizīšu skaitu Latvijā. Ar Latvijas paveikto iepazīšanās NATO ģenerālsekretārs Džordžs Robertsons, NATO spēku virspavēlnieks Eiropā

ģenerālis Džozefs Ralstons, NATO Drošības biroja direktors Veins Raičeks, Turcijas aizsardzības ministrs Ahmets Nedždets Sezars, ASV, Dānijas, Norvēģijas, Lielbritānijas un Vācijas amatpersonas. NATO kandidātvalstu valdību vadītāju sanāksme 5. – 6. jūlijā Rīgā sapulcināja NATO kandidātvalstu premjerministrus, Polijas un trīs Baltijas valstu prezidentus, četrus Eiropas valstu aizsardzības ministrus un lielāko NATO dalībvalstu parlamentu pārstāvjus. Rīgas samita dalībnieki kopīgi puda solidaritāti NATO paplašināšanās jautājumā, apskatīja katras valsts individuāli paveikto, diskutēja par kandidātvalstu devumu eiroatlantiskajai drošībai un par sabiedrības veidošanu, kas ir balstīta uz vienotām vērtībām.

VIĻNAS GRUPAS AKTIVITĀTES

2002. gadā Viļņas grupas ietvaros norisinājās arī citas aktivitātes. Marta sākumā Skopjē, (Maķedonijā) uz Viļņas 10 sanāksmi ieradās kandidātvalstu ārlietu ministri, lai apspriestu alianses paplašināšanos, kā arī globālo terorisma draudu ierobežošanu. Neilgi pēc tam NATO kandidātvalstu premjerministri tikās Rumānijas organizētajā sanāksmē "Bukareste 2002: Jauno sabiedroto pavasaris". Noslēguma deklarācijā Viļņas grupas valstis apstiprināja savu apņemšanos turpināt pilnveidot gatavību dalībai NATO. Tās apsveica sadarbību starp Krieviju un NATO, un apņēmās veicināt demokrātiskas Krievijas integrāciju Eiroatlantiskajā sabiedrībā.

SABIEDRĪBAS INFORMĒŠANA

2002. gadā tika intensificēta sabiedrības informēšana par Latvijas integrāciju NATO. Ņemot vērā tik būtiskus Latvijai notikumus kā Rīgas un Prāgas sanāksmes, īpašs uzsvars tika likts izpratnes veidošanai par šiem vēsturiskajiem notikumiem. Liela uzmanība tika veltīta plašsaziņas līdzekļiem, regulāri tos informējot par abiem notikumiem vai citiem ar Latvijas drošību saistītiem aspektiem, organizējot vizītes reportāžu sagatavošanai, piedāvājot intervijas ar drošības politiku saistītām personām, kā arī citas aktivitātes, kas ļautu medijiem veidot pilnvērtīgu materiālu.

Sadarbībā ar Latvijas Transatlantisko organizāciju (LATO) turpinājās darbs ar Latvijas skolotājiem un skolēniem, piedāvājot izglītojošus seminārus, sagatavotus mācību līdzekļus, kā arī informatīvos materiālus latviešu valodā par NATO un Latvijas integrāciju aliansē.

Īpaša uzmanība tika veltīta NATO dalībvalstu iepazīstināšanai ar Latviju, un Latvijas kā nākamās NATO dalībvalsts tēla veidošanai. Rīgas sanāksme palīdzēja pievērst ārvalstu mediju uzmanību Latvijai. Izveidojot speciālus informatīvos materiālus, mājas lapu (www.rigasummit.lv), regulāri izsūtīt informāciju par Latviju un tās drošības jautājumiem, kā arī individuāli strādājot ar pasaules masu medijiem, tika nodrošināta plaša publicitāte par Latviju NATO valstu un kandidātvalstu medijos pirms Rīgas sanāksmes un tās laikā.

CĪŅA AR TERORISMU

Cīņa ar terorismu pēc 2001. gada 11. septembra traģiskajiem notikumiem ASV kļuva par primāro uzdevumu visā pasaulē. Latvijā jau 2001. gada 16. oktobrī Ministru kabinets apstiprināja Rīcības plānu starptautiskā terorisma apkarošanai. Plāns paredz finansiālo darījumu kontroles pastiprināšanu, uzlabotu eksporta un robežu kontroli, gaisa satiksmes drošību, izlūkdienestu sadarbību un pēc iespējas ātrāku pievienošanos starptautiskajām pretterorisma konvencijām. 2002. gada laikā tika nodrošināta šī plāna vadlīniju īstenošana un kopumā Latvija pievienojās visām divpadsmit starptautiskajām pretterorisma konvencijām, t.sk. ES pretterorisma deklarācijām. Latvija tāpat atbalstīja NATO palīdzības sniegšanā ASV cīņai ar terorismu. Saskaņoties ar lielākiem terorisma draudiem un masu iznīcināšanas ieroču izplatīšanu, tika nolemts Nacionālo bruņoto spēku ietvaros izveidot ķīmisko, bioloģisko un kodolieroču aizsardzības vienību.

III. DIVPUSĒJO ATTIECĪBU ATTĪSTĪBAS DINAMIKA 2002. GADĀ

BALTIJAS VALSTIS UN ZIEMEĻVALSTIS

Latvijas tradicionāli aktīvās attiecības ar Baltijas valstīm un Ziemeļvalstīm saglabāja savu iepriekšējo intensitāti arī 2002. gadā. Koordinēta un saskaņota trīs Baltijas valstu rīcība ļāva panākt veiksmīgu sarunu slēgšanu ar Eiropas Savienību 2002. gada decembrī, kā arī saņemt uzaicinājumu pievienoties NATO šī paša gada novembrī. Būtisku atbalstu šī mērķa sasniegšanā sniedza Ziemeļvalstis, kuras vienmēr ir atbalstījušas Baltijas valstu integrācijas centienus.

Latvijas ārpolitika attiecībās ar Baltijas valstīm un Ziemeļvalstīm 2002. gadā balstījās uz šādiem pamatprincipiem – divpusējo attiecību stiprināšana ar katru no valstīm, sadarbības attīstīšana Baltijas valstu starpā, darbs pie trīspusējo projektu tālākās attīstīšanas, jauna dialoga iespēju meklēšana un astoņu valstu sadarbības formāta NB 8 (*Nordic-Baltic 8*) pilnveidošana, aktīva darbības koordinācija Latvijas dalības ceļā uz ES un NATO. Šie mērķi tika sasniegti.

BALTIJAS MINISTRU PADOMES UN BALTIJAS ASAMBLEJAS REFORMA

2002. gadā Baltijas valstis nolēma uzsākt darbu pie Baltijas Ministru padomes un Baltijas Asamblejas reformas, ko plānots pabeigt 2003.gadā. Tās mērķis ir pielāgot Baltijas valstu sadarbību regulējošās struktūras dalībai ES, padarot lēmumu pieņemšanas mehānismu vienkāršāku.

SADARBĪBA AR LIETUVU UN IGAUNIJU

Sadarbība veidojās arī ārpus formālajām (BMP, BA) institūcijām, notika trīs prezidentu tikšanās, aktīvi kontaktējās nozaru ministri, pašvaldības. Arvien biežāk trīs Baltijas valstu amatpersonas tikās arī starptautisko forumu ietvaros.

Attiecībās ar Lietuvu gada svarīgākais notikums bija Lietuvas Valsts prezidenta Valda Adamkus valsts vizīte septembrī. Tās laikā abas valstis pauda nepieciešamību attīstīt aktīvas divpusējās attiecības, kā arī turpināt sadarbību Baltijas valstu starpā, kas sevi ir pierādījis kā veiksmīgs Latvijas, Lietuvas un Igaunijas kopējo interešu modelis. Tikpat aktīvi veidojās attiecības ar otru Latvijas kaimiņu – Igauniju. Notika abu valstu prezidentu vizīšu apmaiņa, tuvojoties būtiskajiem ES un NATO lēmumiem, Latvijas un Igaunijas amatpersonas regulāri konsultējās, apmainījās ar informāciju, strādāja pie kopīgiem projektiem, lai panāktu abām valstīm nepieciešamos rezultātus.

BALTIJAS VALSTU UN ZIEMEĻVALSTU ASTOŅNIEKS (NB 8)

Notika tradicionālās Baltijas – Ziemeļvalstu premjerministru un ārlietu ministru tikšanās Rīgā un Tallinā. Šo pasākumu laikā 8 valstis apliecināja savu interesi arī turpmāk attīstīt sadarbību šajā formātā, kurš simbolizē Ziemeļeiropas reģiona kopību. Neskatoties uz atsevišķu Ziemeļvalstu izvēli nepievienoties ES vai NATO, Somija un Zviedrija, kā arī Norvēģija un Islande atbalsta Latvijas izvēli tajās iestāties.

ZIEMEĻVALSTIS

Veiksmīgi attīstījās arī Latvijas divpusējās attiecības ar katru no valstīm. Islandi apmeklēja Valsts prezidente un Ministru prezidents. Vizītes norisinājās izteikti draudzīgā atmosfērā. Islande ar aizvien lielāku interesi raugās uz ekonomiskās sadarbības perspektīvām ar Latviju. Latviju apmeklēja Norvēģijas ārlietu ministrs. Norvēģija 2002. gadā turpināja militārās tehnikas dāvinājumus Latvijai, tādējādi sniedzot praktisku atbalstu dalībai NATO, kā arī starptautiskajā arēnā aktīvi atbalstīja Latvijas dalību Ziemeļatlantijas aliansē. Savukārt ES integrācijas procesā Latvija sajuta īpašu ieinteresētību no Dānijas, Zviedrijas un Somijas. Dānija kā ES prezidējošā valsts 2002. gada otrajā pusē veiksmīgi panāca sarunu noslēgšanu ar visām kandidātvalstīm, tai skaitā Latviju. Dānija ar izpratni izturējās pret Latvijas rūpēm par tās vēlmi panākt godīgus nosacījumus valsts dalībai Eiropas Savienībā. Lielu ieguldījumu veiksmīgā sarunu noslēgumā sniedza Dānijas premjerministrs A.F.Rasmusens. Trīs Ziemeļvalstis sniedza arī praktisku atbalstu Latvijai divpusējo programmu ietvaros. Apliecinot Latvijas ciešo attiecību raksturu ar Dāniju, Zviedriju un

Somiju, ārlietu ministres Sandras Kalnietes pirmās ārvalstu vizītes tika organizētas tieši šajās valstīs.

RIETUMEIROPAS VALSTIS

2002. gadā Latvija turpināja aktīvu divpusējo sadarbību ar Rietumeiropas valstīm. To noteica gan Latvijas integrācija ES un NATO, gan Latvijas straujā ekonomiskā un sociālā attīstība. Divpusējo attiecību jomā ar Rietumeiropas valstīm tika padziļināts politiskais un ekonomiskais un drošības politikas dialogs, uzsākta diskusija par ES nākotni. 2002. gadā svarīgs pagrieziena punkts bija Prāgas un Kopenhāģenas lēmumu pieņemšana, kā rezultātā Latvija no NATO un ES kandidātvalsts kļuva par partneri, un sadarbība ar Rietumeiropas valstīm tika turpināta jau jaunā kvalitātē un daudz dinamiskāk.

APVIENOTĀ KARALISTE

20.-23.janvāris - ārlietu ministra I. Bērziņa dalība *Wilton Park* konferencē. Tikšanās ar Eiropas lietu ministru P. Heinu

26.februāris - Lielbritānijas aizsardzības ministra Dž. Hūna vizīte Latvijā. Tikšanās ar Valsts prezidenti, Saeimas priekšsēdētāju un aizsardzības un ārlietu komisijas vadītājiem, Ministru prezidentu, ārlietu ministru un aizsardzības ministru

12.-14.marts - Ministru prezidenta A. Bērziņa vizīte AK (triju Baltijas valstu premjeru tikšanās ar T. Blēru, kā arī piedalīšanās konferencē par ES paplašināšanos)

11.aprīlis - AK vēstnieka Latvijā Endrjū Tizorjē akreditācija. Iepriekšējais vēstnieks Stīvens Nešs savu darbu Latvijā beidza 2002. gada 22. martā

12.-14.maijs - Lielbritānijas Parlamenta Aizsardzības komisijas priekšsēdētāja Brūsa Džordža vizīte Latvijā. Tikšanās ar Valsts prezidenti, Saeimas priekšsēdētāju, Ministru prezidentu, ārlietu ministru

3.jūlijs - Lielbritānijas vēstniecībai Rīgā iesniegts AK-Latvijas Darbības plāns 2002./2003.gadam. Pirmais AK-Latvijas Darbības plāns tika apstiprināts 2001.gadā.

10.jūlijs - Lielbritānijas ĀM ES departamenta direktora Kima Daroka vizīte Latvijā. Vizītes mērķis – ES paplašināšanās jautājumu apspriešana ar Latvijas amatpersonām.

8.oktobris - Lielbritānijas Parlamentārā transporta valsts sekretāra vietnieka Deivida Džeimisona vizīte Latvijā.

4.decembris – Latvijas vēstnieka Lielbritānijā Jāņa Dripes akreditācija.

AUSTRIJAS REPUBLIKA

25. februāris - LR Saeimas deputātes un Latvijas–Austrijas parlamentu sadarbības grupas bijušā priekšsēdētāja vietnieces Helēnas Demakovas darba vizītei Grācā

23.-24. aprīlis - Austrijas Republikas Federālā prezidenta Dr. Tomasa Klestila (*Dr.Thomas Klestil*) oficiālā darba vizīte Latvijā. Vizītes ietvaros tika rīkots Latvijas un Austrijas uzņēmēju Biznesa forums

10.-11. jūnijs - Saeimas priekšsēdētāja J.Straumes oficiālā vizīte Austrijā

26.-28. jūlijs – Valsts prezidentes vizīte Austrijā, dalība *Salzburger Festspiele 2002* un Baltijas galotņu sarunās

28. jūnijs - LR Ārlietu ministrijas valsts sekretāra M.Riekstiņa tikšanās ar Austrijas ĀM ģenerālsekretāru Johanesu Paulu Kirli (*Johannes Paul Kyrle*)

3.- 4. septembris - Austrijas Republikas Štīrijas federālās zemes Ministru prezidentes Valtraudes Klasnicas (*Waltraud Klasnic*) vizīte Latvijā

16.- 17. septembris - LR ārlietu ministra I.Bērziņa dalība Eiropas ekonomikas forumā Zalcburgā.

BEĻĢIJAS KARALISTE

21.-22. maijs - Beļģijas Karalistes aizsardzības ministra A.Flao (*A.Flahaut*) oficiālā vizīte Latvijā, tikšanās ar Valsts prezidenti, aizsardzības ministru

8. marts - Beļģijas Valonijas un Briseles reģionu – Baltijas valstu Tirdzniecības kameras atklāšana Rīgā

22. – 24.maijs - Latvijas Republikas – Beļģijas Karalistes Flandrijas Apvienotās komitejas tikšanās Rīgā. Latvijas Republikas Valdības un Beļģijas Karalistes Flandrijas Valdības Sadarbības programmas 2002. – 2003. gadiem parakstīšana

11.-12. jūlijs - Beļģijas vēstnieka Latvijā L.Engelena (*Louis Engelen*) atvadu vizīte. Tikšanās ar Valsts prezidentu, Ministru prezidentu un ārlietu ministru

11. - 14. jūlijs - Beļģijas Karalistes Valonijas reģiona Ministru prezidenta Ž.K. Vankovenberga (*J.C.Van Cauwenberghe*) un Franču Kopienas Ministru prezidenta E.Askēna (*H.Hasquin*) vizīte Latvijā. Latvijas Republikas Valdības un Beļģijas Karalistes Valonijas reģiona un Franču Kopienas Sadarbības līguma parakstīšana. Tikšanās ar Valsts prezidentu un Ministru prezidentu

7. novembris - 2003.gada 12. janvāris. Latvijas lietišķās mākslas izstāde "*Fibre de la Modernité*" Beļģijas pilsētas Ljēžas modernās mākslas muzejā MAMAC

FRANCIJA

7.-9.marts- Rīgā tika organizēta LR Ārlietu ministrijas, Eiropas Ģeoekonomijas institūta un Šūmana fonda rīkotā konference "Latvija un Francija: partneri un sabiedrotie Eiropā". Tās ietvaros Rīgā uzturējās Francijas senators, Francijas-Baltijas sadraudzības grupas prezidents D.Badrē un Šūmana fonda prezidents Š.-D.Džuljānī

11.marts - Francijas Sadarbības un frankofonijas lietu valsts ministra Š.Žoslēna vizītes laikā Rīgā tika parakstīts Sadarbības līgums par franču valodas apmācības programmu 2002.-04.gadam. Šis līgums paredz franču valodu kā Latvijas ierēdņu apmācības prioritāti 2002.-2004.gadam

13.-15. marts - Rīgā, pildot Francijas Senāta finansu komisijas īpašā ziņotāja misiju Ārlietu ministrijas budžeta jautājumos, viesojās Francijas senators, Francijas parlamenta delegācijas loceklis NATO Parlamentārajā asamblejā Ž.Šomons

3.septembris - Saeimas priekšsēdētājs J.Straume piedalījās izstādes "Ilmārs Blumbers: Aīda, Burvju flauta" vernisāžā Francijas Senāta oranžērijā un tikās ar Francijas Senāta prezidentu K.Ponselē

30.septembris - 2.oktobris - Valsts prezidentes darba vizīte Parīzē. Valsts prezidente tikās ar Francijas prezidentu Ž.Širaku, Senāta prezidentu K.Ponselē, teica uzrunu Francijas Senātā un piedalījās Francijas Starptautisko attiecību institūta (*IFRI*) rīkotajā konferencē "Baltijas valstis ES un NATO paplašināšanās kontekstā". Valsts prezidentes darba vizītes Francijā ietvaros ĀM valsts sekretāram M.Riekstiņam tika organizētas politiskās konsultācijas ar Francijas Starpministriju koordinācijas sekretariāta (*SGCI*) vadītāju P.Andreanī.

16.oktobris - Atvadu vizītē pie Valsts prezidentes viesojās Francijas ārkārtējā un pilnvarotā vēstniece Latvijā L.Avona

5.novembris - Jaunā Francijas ārkārtējā un pilnvarotā vēstnieka Latvijā M.Fušēra akreditācijas vizīte

ITĀLIJAS REPUBLIKA

15.-16.maijs - Itālijas parlamenta Baltijas valstu sadraudzības grupas vizīte Latvijā R.Miljori (*Riccardo Migliori*) vadībā. Itāļu parlamentārieši tikās ar Saeimas priekšsēdētāja vietnieku R.Pīku, Ārlietu komisijas priekšsēdētāju G.Krastu, Saeimas Latvijas - Itālijas sadarbības grupas locekļiem, Ārlietu ministrijas 1.politiskā departamenta direktori Baibu Laizāni.

5-6. jūlijs - Itālijas parlamenta Deputātu palātas ārlietu komisijas priekšsēdētāja G.Selvas (*Gustavo Selva*) vizīte Latvijā Rīgas samita "Tilts uz Prāgu" ietvaros. G.Selva tikās ar ārlietu ministru

8.oktobris - Latvijas vēstnieks Itālijā J.Lūsis iesniedza akreditācijas vēstuli Itālijas prezidentam K.A.Čampi (*Carlo Azeglio Ciampi*)

2002. gada oktobrī par Latvijas goda konsulu Bari (Itālijā) ar konsulāro apgabalu Apūlijā, Kalabrijā, Bazilikātā un Molīzē tika nozīmēts Kanio Trione (*Canio Trione*)

12. novembris - Latvijas - Itālijas Ekonomiskās darba grupas 5.sanāksme Rīgā. Paralēli sanāksmei notika Ārlietu ministriju politiskās konsultācijas valsts sekretāru līmenī, kurās piedalījās M.Riekstiņš un Itālijas ārlietu ministrijas viceministrs Roberto Antonione. Vizītes ietvaros R.Antonione tikās ar Valsts prezidentu, kopā ar Latvijas ārlietu ministri Sandru Kalnieti parakstīja Latvijas - Itālijas Vienošanās par sadarbību mazo un vidējo uzņēmumu jomā.

ĪRIJA

3.-5.jūnijs - Valsts prezidentes valsts vizīte Īrijā. Tikšanās ar Īrijas prezidentu Mēriju Makalīzi, premjerministru Bertiju Ahernu.

24.-27.februāris - Latvijas tieslietu ministres I.Labuckas vizīte Īrijā, lai iepazītos ar Īrijas tiesu administrācijas pieredzi

29.-30.augusts – Latvijas labklājības ministra V.Jaksona vizīte Īrijā, lai piedalītos forumā "Izaicinājumi Eiropas sociālajam modelim"

GRIEKIJA

11.-12. marts - Grieķijas vēstnieka N. Kouninotisa (*Nicolaos Couninotis*) akreditācijas vizīte Latvijā

18.marts - Saeimā tiek nodibināta Latvijas – Grieķijas parlamentārās sadarbības grupa

21. marts - EK pārstāvniecības Atēnās organizētajā ES paplašināšanās jautājumiem veltītajā konferencē ar runu "Paplašināšanās kulturālie aspekti" uzstājās Latvijas kultūras ministre K. Pētersonē

27.-29.marts - Valsts prezidentes valsts vizīte Grieķijā, tikšanās ar Grieķijas Valsts prezidentu K.Stefanopulosu (*Constantinos Stephanopoulos*), Grieķijas premjerministru K. Simitisu (*Costas Simitis*), Grieķijas parlamenta prezidentu A. Kaklamanisu (*Apstolos Kaklamanis*) un Atēnu mēru D.Avramopulosu (*Dimitris Avramopoulos*). Latvijas delegācijas sastāvā Grieķiju apmeklēja arī aizsardzības ministrs Ģ.V. Kristovskis un ekonomikas ministrs A.Kalvītis

1. jūlijs - Grieķijas alternatīvā ārlietu ministra T. Jannitsisa (*Tassos Giannitsis*) vizīte Latvijā, tikšanās ar premjerministru A.Bērziņu, ārlietu ministru I.Bērziņu, Saeimas priekšsēdētāju R. Pīku

KIPRAS REPUBLIKA

25.-27.jūnijs - Kipras tirdzniecības, rūpniecības un tūrisma ministra Nikos Rolandis vizīte Latvijā

24.septembris - Kipras vēstnieka Latvijā Kosta Papademas (*Costas A. Papademas*) iesniedza akreditācijas vēstuli Valsts prezidentei. Akreditācijas vizītes ietvaros 23.-24.septembrī vēstnieks tikās ar Saeimas priekšsēdētāju J.Straumi, Ārlietu ministrijas valsts sekretāru M.Riekstiņu, 1.politiskā departamenta direktori B.Laizāni un ES departamenta direktori A.Kurmi

LIHTENŠTEINAS FIRSTISTE

19.-22.marts - Latvijas Ārlietu ministrijas valsts sekretāra M. Riekstiņa un Lihtenšteinas Firstistes valdības locekļa un ārlietu ministra Dr. Ernsta Jozefa Valha (*Dr. Ernst Joseph Walch*) tikšanās ANO Attīstības finansēšanas konferences ietvaros Monterejā (Meksikā)

1.- 2. jūlijs - Lihtenšteinas Firstistes valdības locekļa un ārlietu ministra Dr. E.J. Valha oficiālā vizīte Latvijā

LUKSEMBURGAS LIELHERCOGISTE

22. aprīlis - Luksemburgas Lielhercogistes aizsardzības ministra Š.Gorena (*Charles Goerens*) oficiālā vizīte Latvijā, tikšanās ar Valsts prezidentu, aizsardzības ministru Ģ.V.Kristovski un ārlietu ministru I.Bērziņu.

NĪDERLANDES KARALISTE

4.-5. februāris - Latvijas aizsardzības ministra Ģ.V. Kristovska oficiālā vizīte Nīderlandē

1.jūnijs - Latvijas vēstnieks Nīderlandē K.Eihenbaums Hāgā atklāja Latvijas modernās mākslas galeriju *LatArt Gallery*

19.-21.jūnijs - Nīderlandes Karalistes kroņprinča Vilema Aleksandra un princeses Maksimas oficiālā vizīte Latvijā. Tikšanās ar Valsts prezidentu, kultūras ministri K. Pētersoni, ekonomikas ministru A.Kalvīti, ārlietu ministru I.Bērziņu, Rīgas mēru G.Bojāru

8.augusts – 29. septembris - Latvijas mūsdienu mākslas izstāde "Latvijas 20.gadsimta pārsteidzošā māksla" Zvollē

19.-20. novembris - Nīderlandes Eiropas lietu ministra A. Nikolaja darba vizīte Latvijā, tikšanās ar ārlietu ministri S. Kalnieti

PORTUGĀLE

Ar Gulbenkiana kultūras fonda un Kamoinša institūta (*Instituto Camões*) atbalstu tika izdots Leona Brieža tulkotais un sagatavotais portugāļu mūsdienu dzejas antoloģijas krājums divās valodās

2002.gada aprīlī Porto tika rīkotas Rīgas dienas

SANMARINO REPUBLIKA

2002. gada jūnijā par Latvijas goda konsulu Sanmarino tika nozīmēts Nikolo Rozitāni (*Niccolo Rositani*)

SPĀNIJAS KARALISTE

4.marts - Spānijas Ministru prezidenta H.M.Aznara darba vizīte Latvijā ES prezidentūras ietvaros. H.M.Aznars tikās ar Ministru prezidentu A.Bērziņu

21.-24.aprīlis - Saeimas priekšsēdētāja J.Straumes oficiālā vizīte Spānijā. Latvijas delegācija tikās ar Spānijas Ārlietu ministrijas Valsts sekretāru Eiropas Savienības lietās Ramonu de Migelu (*Ramon de Miguel*), Deputātu palātas un Senāta priekšsēdētājam Luisu Fernandu Rudi (*Luisa Fernanda Rudi*) un Espresu Agirre (*Esperanza Aguirre*), Ārlietu, Aizsardzības un Eiropas lietu komisiju vadību, kā arī ar Kastīlijas La Mančas reģionālā parlamenta vadību. Straume un Luisu Fernandu Rudi atklāja Latvijas mūsdienu mākslas izstādi Madrides pilsētas muzejā

21.-22.oktobris - Madridē un Toledo noritēja Latvijas tūrisma prezentācija, kuras ietvaros oficiālā vizītē viesojās vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrs Vladimirs Makarovs

19.-21.novembris - Rīgas domes delegācijas vizīte Madridē Rīgas mēra G.Bojāra vadībā.

6.decembris - ĀM valsts sekretārs M.Riekstiņš Porto tikās ar Spānijas Ārlietu ministrijas valsts sekretāru Eiropas lietās Ramonu de Migelu. Tikšanās notika pēc Spānijas iniciatīvas sakarā ar vēlmi informēt par nostāju sakarā ar Dānijas piedāvājumu sarunu noslēgšanai ar kandidātvalstīm un ES Lauksaimniecības politiku

9.-10.decembris - Madridē uzturējās Saeimas Cilvēktiesību un Sabiedrisko lietu komisijas vadītāja prof. I.Druviete.

16.decembris - Latvijas valdība pieņēma lēmumu sniegt Spānijai tehnisku palīdzību sakarā ar tankkuģa "Prestige" avāriju pie Spānijas krastiem un tai sekojošo naftas produktu noplūdi. Spānijas pusei tiks nodots Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas rīcībā esošais tehniskais aprīkojums 17 762 latu vērtībā.

17.decembris - Spānijas vēstnieces Latvijā Kristinas Barrios atvadu vizīte (rezidē Stokholmā). Vēstniece tikās ar Valsts prezidentu, Saeimas priekšsēdētāju, Ārlietu ministrijas valsts sekretāra vietnieku Andri Teikmani

ŠVEICES KONFEDERĀCIJA

30.-31.janvāris - Latvijas ārlietu ministra I.Bērziņa oficiālā vizīte Šveicē

30.-31.oktobris - Valsts prezidentes valsts vizīte Šveicē

SVĒTAIS KRĒSLIS

25.oktobris - Latvijas Republikas un Svētā Krēsla līguma ratifikācijas dokumentu apmaiņa Vatikānā. No Latvijas puses ceremonijā piedalījās Ministru prezidents A.Bērziņš

TURCIJA

12.-13. februāris - Ārlietu ministrijas valsts sekretāra M.Riekstiņa dalība ES un Islama konferences organizācijas forumā "*Civilizācija un harmonija: politiskā dimensija*" Stambulā

15.-16. aprīlis - Turcijas prezidenta Ahmeta Nedždeta Sezera valsts vizīte Latvijā

25.-29. augusts - Latvijas ekonomikas ministra A.Kalviša dalība 71.starptautiskajā Izmiras gadatirgū, tikšanās ar Turcijas rūpniecības un tirdzniecības ministru Kenanu Tanrikulu

16.-17. septembris - Kultūras ministres K.Pētersones dalība UNESCO kultūras ministru sanāksmē Turcijā

VĀCIJA

1.-3. februāris - Latvijas ārlietu ministra Induļa Bērziņa un Latvijas aizsardzības ministra Ģirta Valda Kristovska dalība 38. drošības konferencē Minhenē

11. februāris - Rīgā notika Baltijas valstu ārlietu ministru un Vācijas ārlietu ministra 6. politiskās konsultācijas, kurās piedalījās LR ārlietu ministrs Indulis Bērziņš, Igaunijas ārlietu ministre *Kristiina Ojuland*, Lietuvas ārlietu ministrs *Antanas Valionis* un Vācijas ārlietu ministrs *Joschka Fischer*. Sarunu laikā tika pārrunāti aktuālie ES paplašināšanās, drošības politikas un reģionālās sadarbības jautājumi. Tikšanās noslēgumā tika pieņemts Kopīgs paziņojums

28. marts - 3. aprīlis - Latvijā vizītē uzturējās Vācijas Bundestāga viceprezidente Dr. Antje Folmere (*Dr. Antje Vollmer*)

12.-15. aprīlis - Saeimas Latvijas-Vācijas parlamentārās sadarbības grupas delegācijas vizīte Vācijas Bundestāgā

23. augusts - Valsts prezidentes darba vizīte Vācijā. Valsts Prezidente piedalījās *Die ZEIT* fonda rīkotajā *Bucerius Summer School* un uzstājās ar runu Vācijas Ārlietu ministrijā par tematu "*Governance in the EU: Enlargement in Perspective*". Vizītes ietvaros notika tikšanās ar Vācijas Federālo prezidentu Dr. h. c. Johannesu Rau (*Johanness Rau*)

CENTRĀLEIROPAS VALSTIS

BIJUSĪ DIENVIDSLĀVIJAS REPUBLIKA MAĶEDONIJA

21. maijs - Valsts prezidente saņēma akreditācijas vēstuli no Bijušās Dienvidslāvijas Republikas Maķedonijas vēstnieka Kostas Stoimenovska

BULGĀRIJA

5. jūlijs - Bulgārijas premjerministra S.Saksa-Koburga-Gotas darba vizītes laikā Latvijā (piedalīšanās "Viļņas grupas" premjeru sanāksmē Rīgā), tika parakstīti trīs līgumi: "Līgums par tādu personu atpakaļuzņemšanu, kuras ieceļo to teritorijā un uzturas nelikumīgi"(stājies spēkā 12.10.2002.); "Līgums par savstarpēju atteikšanos no vīzām" (stājies spēkā 12.10.2002.); "Līgums par klasificētās informācijas aizsardzību" (stājies spēkā 02.10.2002.).

16. oktobris - Rīgā tika parakstīts Brīvās tirdzniecības līgums starp Latviju un Bulgāriju

ČEHIJAS REPUBLIKA

17.-18. februāris - Čehijas Republikas vicepremjermministra un ārlietu ministra Jana Kavana oficiālā vizīte Latvijā. J.Kavans tikās ar Valsts Prezidenti, Saeimas priekšsēdētāju, Ministru prezidentu, ārlietu ministru un aizsardzības ministru. Vizītes laikā tika pārrunātas valstu divpusējās attiecības, ES un NATO paplašināšanās jautājumi. J.Kavans uzstājās Latvijas Universitātē ar runu "Čehijas un Latvijas attiecības Eiropas kontekstā"

1.-3. maijs - Valsts Prezidentes darba vizīte Čehijas Republikā, sakarā ar Baltijas valstu un Čehijas Republikas prezidentu tikšanos formātā "3+1". Valsts prezidentei divpusēji tikās ar ČR prezidentu V.Havelu un premjerministru M.Zemanu. Vizītes laikā Valsts prezidente pasniedza Trīs Zvaigžņu ordeni Radio Brīvā Eiropa/Radio Brīvība prezidentam Tomasam Dainam. Tikšanās galvenā tēma – ČR atbalsts Baltijas valstu uzņemšanai NATO

27. augusts - Čehijas Republikas vēstnieka Latvijā Jirži Kubička akreditācija pie Valsts prezidentes

HORVĀTIJA

19. februāris - Valsts prezidente pasniedza akreditācijas vēstuli Latvijas vēstniecei Horvātijas Republikā ar rezidenci Prāgā Ivetai Šulcai

15. marts - Latvijas vēstniece Horvātijas Republikās Iveta Šulca iesniedza akreditācijas vēstuli Horvātijas Republikas prezidentam Stjepanam Mesičam

25. marts - Latvijas Ministru prezidenta Andra Bērziņa tikšanās ar Horvātijas premjerministru Ivicu Račanu Bukarestē, Rumānijā. Pārrunātas divpusējās sadarbības paplašināšanas iespējas, NATO un ES integrācijas procesi

4.-5. aprīlis - Horvātijas Republikas ārlietu ministra Tonino Piculas oficiālā vizīte Latvijā. Sarunās ar Latvijas amatpersonām tika pausta interese aktivizēt ekonomisko, kā arī nozaru ministriju sadarbību. Horvātija atkārtoti izteica vēlmi pārņemt ES integrācijas un citu Latvijas reformu pieredzi. Vizītes laikā tika parakstīti 2 starpvaldību līgumi: "Par ieguldījumu veicināšanu un savstarpēju aizsardzību", kā arī "Par starptautiskajiem autotransporta pārvadājumiem"

POLIJA

29.-30. aprīlis - Latvijas aizsardzības ministrs Ģ.V.Kristovskis vizītes laikā Polijā kopā ar Vācijas, Dānijas, Igaunijas un Lietuvas kolēģiem tikās ar Polijas Valsts prezidentu A.Kvašņevski un Ministru prezidentu L.Milleru. Pārrunāta Baltijas jūras reģiona valstu militārā sadarbība, BV loma NATO paplašināšanā, kā arī NATO-KF attiecības, "Pfp" nākotne pēc Prāgas samita un starptautiskā terorisma apkarošana

26. jūnijs - Valsts prezidente pasniedza akreditācijas vēstuli Latvijas vēstniekam Polijā Uldim Vītoliņam, un 29. augustā U.Vītoliņš iesniedza akreditācijas vēstuli Polijas Valsts prezidentam

RUMĀNIJA

14. janvāris - Valsts Prezidente pasniedza akreditācijas vēstuli Latvijas vēstniekam Rumānijā Andrim Vilcānam

25. marts - Latvijas Ministru prezidenta A.Bērziņa darba vizīte Rumānijā, lai piedalītos NATO kandidātvalstu valdību vadītāju konferencē "Bukareste 2002: Jauno sabiedroto pavasaris". A.Bērziņa un Rumānijas premjerministra A.Nastases divpusējās tikšanās laikā tika parakstīta "Konvencija par nodokļu dubultās uzlikšanas un nodokļu nemaksāšanas novēršanu attiecībā uz ienākuma un kapitāla nodokļiem"

13. maijs - Latvijas vēstnieka Rumānijā ar rezidenci Kijevā, Ukrainā, Andra Vilcāna akreditācija pie Rumānijas prezidenta Jona Iljesku

5. jūlijs - Rumānijas premjerministra A.Nastases un ārlietu ministra M.Džoanas piedalīšanās NATO kandidātvalstu valdību vadītāju Rīgas samitā. Vizītes laikā Latvijas Ministru prezidents A.Bērziņš un Rumānijas premjerministrs A.Nastase oficiāli atklāja Rumānijas konsulātu Latvijā, kuru vada Goda konsuls A.Rutmanis.

Vizītes laikā Latvijas un Rumānijas ārlietu ministri parakstīja šādus līgumus: "Līgumu par personu atpakaļuzņemšanu" un "Protokolu par Līguma par personu atpakaļuzņemšanu īstenošanu". Ārlietu ministri veica arī notu apmaiņu, ar kuru tiek noslēgts "Līgums par abpusēju vīzu režīma atcelšanu" (stājies spēkā 05.08.2002.)

17.-18. decembris - Rumānijas aizsardzības ministra J.M.Pasku oficiālā vizīte Latvijā

SLOVĒNIJA

21.-22. februāris - Slovēnijas ārlietu ministra Dmitrija Rupela oficiālā vizīte Latvijā. Vizītes ietvaros D.Rupels tikās ar Valsts prezidenti, Saeimas priekšsēdētāju, Ministru prezidentu un ārlietu ministru. Puses atzīmēja labās divpusējās attiecības, paužot ieinteresētību turpināt sadarbību aizsardzības jomā. Puses bija vienisprātis, ka īpaša vēriba jāpievērš ekonomisko kontaktu paplašināšanai. Tika pausta apņēmība 2002. gadā pabeigt iestāšanās ES sarunas, kā arī Prāgā saņemt uzaicinājumu pievienoties NATO

16.-18. aprīlis - Valsts prezidentes valsts vizīte Slovēnijā. Tiekoties ar Slovēnijas prezidentu Milanu Kučanu, premjerministru Janežu Drnovšek, ārlietu ministru Dmitriju Rupelu un Nacionālās asamblejas priekšsēdētāju Barotu Pahoru, tika pārrunāti aktuālie divpusējo attiecību jautājumi, ES un NATO paplašināšana un šo organizāciju nākotne jaunās Eiropas kontekstā. Puses atzina ļoti labās starpvalstu attiecības. Vizīte bija nozīmīga arī kontaktu veidošanai un paplašināšanai starp Latvijas un Slovēnijas izglītības institūcijām un uzņēmējiem. 17.04.2002. tika parakstīta starpvaldību konvencija "Par nodokļu dubultās uzlikšanas un nodokļu nemaksāšanas novēršanu attiecībā uz ienākuma un kapitāla nodokļiem". Vizītes ietvaros (17.04.2002.) Latvijas aizsardzības ministrs Ģirts Valdis Kristovskis un Slovēnijas aizsardzības ministrs Antons Grizolds parakstīja LR Aizsardzības ministrijas un SR Aizsardzības ministrijas vienošanās par militāro sadarbību

14. maijs - Valsts prezidentei akreditācijas vēstuli iesniedza Slovēnijas ārkārtējā un pilnvarotā vēstniece Darja Bavdaža Kureta

LATVIJAS UN ASV DIVPUSĒJĀS ATTIECĪBAS

ASV UN BALTIJAS VALSTU PARTNERĪBAS HARTAS DIVPUSĒJĀ DARBA GRUPA AIZSARDZĪBAS UN MILITĀRAJOS JAUTĀJUMOS

Šī darba grupa tika izveidota jau pirms Hartas parakstīšanas. Pēdējā aizsardzības darba grupas tikšanās notika 2002. gada 10. aprīlī Rīgā.

SADARBĪBA AIZSARDZĪBAS JOMĀ

2002. gada 12. jūlijā Latvijā ir akreditēts ASV aizsardzības un Jūras spēku atašejs majors Metjū Ans (*Matthew J. Ans*) ar rezidenci Rīgā.

INTERGRĀCIJA NATO

ASV ir paudušas stingru atbalstu Latvijas integrācijai NATO:

2002. gada 17. maijā ASV senāts pieņēma *Freedom Consolidation Act*, kurā izteikts atbalsts NATO tālākai paplašināšanai un pieņemts lēmums veicināt 7 kandidātvalstu, tai skaitā Latvijas, sagatavošanās procesu, piešķirot katrai no tām 55,5 milj. USD.

2002. gada 30. jūlijā *American Jewish Committee* izdeva paziņojumu, kurā izteikts atbalsts 7 kandidātvalstu, tai skaitā Latvijas, uzaicināšanai NATO Prāgas samitā 2002. gada novembrī.

2002. gada 4. septembrī Stīvens Springfilds (*Steven Springfield*), *Jewish Survivors of Latvia* prezidents, nosūtīja vēstuli ASV vēstniekam ANO Džonam Negropontem (*John Negroponte*) ar atbalstu Latvijas uzņemšanai NATO Prāgas samitā.

2002. gada 7. oktobrī ASV Kongresa Pārstāvju palāta apstiprināja divas atbalsta rezolūcijas: *HCONRES 116* un "*The Transatlantic Security and NATO Enhancement Resolution of 2002*".

SADARBĪBA TIESLIETĀS

2002. gadā ASV vēstniecības Demokrātijas komisija ir piešķirusi finanses divu Naturalizācijas pārvaldes projektu īstenošanai: projektam "Skolēnu konkurss "Ceļā uz pilsonisku sabiedrību"" - 13 500 USD un projektam "Bezmaksas tālruņa līnija" - 25 988 USD.

Naturalizācijas pārvalde ir sadarbojusies arī ar ASV Informācijas dienestu un ASV Informācijas aģentūru.

EKONOMISKĀ SADARBĪBA

ASV ir viens no svarīgākajiem Latvijas ekonomiskās sadarbības partneriem, kā arī nozīmīgs investīciju avots Latvijas uzņēmumiem.

Tirdzniecība

2002.gada janvārī-decembrī ASV ieņēma 8. vietu ar 97005473 USD jeb 4.25% no kopējā eksporta (*pēc LR Centrālās statistikas pārvaldes datiem*) Latvijas eksporta partneru sarakstā, bet 16. vietu – importā (63 977 295 USD jeb 1.58%).

Latvijai ir pozitīva tirdzniecības balance ar ASV – 33028178 USD apmērā.

Investīcijas

2002. gada 3. ceturkšņa beigās ASV investīcijas Latvijā reģistrēto uzņēmumu pamatkapitālā veidoja 163.28 MUSD, ierindojot 4.vietā lielāko investētājvalstu sarakstā.

2002. gada 14.februārī LR Uzņēmumu reģistrā bija reģistrēti 1418 ASV - Latvijas kopuzņēmumi.

Lielākie investori:

Pēc "Lursoft" statistikas datiem par UR apkopoto informāciju lielāko investoru vidū ir šādi uzņēmumi (MUSD): Itera Cis L.l.c. – 12.9; Pbr Hotel Ltd – 8.0; Viking International Group L.l.c. – 7.2; GB Baltics Llc – 6.5; McDonald's Restaurant Operations Inc. – 6.3; International Finance Corporation – 5.9; Woodison Trading L.l.c. – 4.8; Triumph Enterprises Inc. – 4.3; Monex Corp. Sia – 4.3; Baltic Fund 1, L.p. – 3.8.

SVARĪGĀKĀS AMATPERSONU VIZĪTES 2002. GADĀ

18. - 20. janvāris ASV senatoru padomnieku darba vizīte Latvijā

29. janvāris - 11.februāris Valsts Prezidentes Vairas Vīķes-Freibergas darba vizīte ASV: Vašingtona (tikšanās ar ASV Vice-prezidentu Rihardu Čeiniju un Valsts sekretāru Kolinu Pauelu); Hjūstona (tikšanās ar mēru Lī Braunu); Soltleiksītija (tikšanās ar ASV Prezidentu Džordžu Bušu).

7. - 16. marts Baltijas aizsardzības ministru vizīte ASV. Vizītes laikā Ģ.V. Kristovskis tikās ar ASV NATO komitejas locekļiem, Valsts sekretāra vietnieku Ričardu Ārmitidžu (*Richard Armitage*), Nacionālās drošības padomnieces vietnieku Stīvenu Hadleju (*Steven Hadley*) un senatoru Džordžu Voinoviču (*George Voinovich*). Ministrs piedalījās *JBANC/Aspen Institute* rīkotajā seminārā un *Council for Security and International Studies* rīkotajā *Open Statesman's Forum*, kā arī intervijās *Jane's Defense Weekly* un *Defense News*.

12. - 14. marts NBS komandiera Raimonda Graubes vizīte ASV, piedalīšanās *JBANC/Aspen Institute* rīkotajā seminārā un *Council for Security and International Studies* rīkotajā *Open Stateman's Forum*, kā arī apaļā galda diskusijā ar NDU militārajiem pētniekiem un Pentagona *Joint Staff* pārstāvjiem.
4. - 9. maijs ASV Valsts kontroles dienesta (*the US General Accounting Office*) ekspertu Beverlija Bendekgi un Kellijs Baumgartnera vizīte Latvijā.
11. - 18. maijs LR aizsardzības ministra Ģirta Valda Kristovska vizīte ASV.
15. - 18. jūnijs Valsts prezidentes Vairas Vīķes-Freibergas vizīte ASV (Ņujorka un Čikāga).
3. - 5. jūlijs ASV senatora Trenta Lota (*Trent Lott*) vadītās delegācijas vizīte Latvijā. Vizītes laikā notika tikšanās ar Valsts prezidenti Vairu Vīķi-Freibergu, Ministru prezidentu Andri Bērziņu, Saeimas priekšsēdētāju Jāni Straumi. Delegācija piedalījās arī Holokausta atceres pasākumos 4. jūlijā un Rīgas Samita atklāšanā 5. jūlijā.
5. - 6. jūlijs Rīgas Samits "Tilts uz Prāgu", kurā piedalījās ASV oficiālā delegācija (ASV vēstnieks NATO Nikolass Bērns (*Nicholas Burns*), Valsts departamenta Valsts sekretāra vietniece Eiropas lietās Hītera Konlija (*Heather Conley*), Valsts departamenta Valsts sekretāra vietnieks NATO lietās Roberts Bradke (*Robert Bradtke*), Speciālais Viceprezidenta padomnieks nacionālās drošības jautājumos Džozefs Vuds (*Joseph Wood*) un vēstnieka Nikolasa Bērnsa (*Nicholas Burns*) palīdzē Linne Platt (*Lynne Platt*); politologs Zbigņevs Bržeziņskis (*Zbigniew Brzezinski*); ASV NATO komitejas, ASV-Baltijas fonda un dažādu ASV pētniecisko institūtu un citu nevalstisko organizāciju pārstāvji.
15. jūlijs ASV diplomāta, publicista un valodnieka Džeka Metloka (*Jack Matlock*) vizīte Latvijā.
16. - 17. jūlijs ASV Valsts departamenta Eiropas un Āzijas lietu direktores Elizabetes Džounsas (*Elizabeth Jones*) vizīte Latvijā, kuras laikā notika tikšanās ar ārlietu ministru Induli Bērziņu, tieslietu ministri Ingrīdu Labucku, Ārlietu ministrijas Valsts sekretāru Māri Riekstiņu, Aizsardzības ministrijas Valsts sekretāru Edgaru Rinkēviču.
2. augusts ASV Pārstāvju palātas Kārtības komitejas (*Rules Committee*) priekšsēdētāja Deivida Dreiera (*David Dreier*) vadītās kongresmeņu delegācijas vizīte Rīgā. Notika tikšanās ar Valsts prezidenti Vairu Vīķi-Freibergu un Ministru prezidentu Andri Bērziņu.
11. - 13. augusts ASV kongresmeņa, Pārstāvju palātas Starptautisko attiecību Eiropas apakškomitejas priekšsēdētāja Eltona Galegli (*Elton Gallegly*) darba vizīte Latvijā.
9. - 15. septembris Valsts prezidentes Vairas Vīķes-Freibergas vizīte ASV. Vizītes ietvaros prezidente piedalījās ANO 57. Ģenerālās Asamblejas atklāšanas sesijā Ņujorkā.
- 21.- 22. septembris ASV Mičiganas štata gubernatora Džona Englera (*John Engler*) vizīte Latvijā.
7. oktobris ASV kultūras mantojuma ārzemēs aizsardzības komitejas priekšsēdētāja Vorena Millera (*Warren Miller*) vizīte Latvijā.
20. - 21. oktobris ASV senatora Ričarda Šelbija (*Richard Shelby*) vizīte Latvijā.
- 12.-19. decembris Ministru prezidenta biedra Ainara Šlesera vizīte Vašingtonā (pēc ASV - Baltijas Fonda ielūguma) un Ņujorkā.

LATVIJAS UN ASV DIVPUSĒJIE LĪGUMI

2002. gada 7. oktobrī parakstīts Latvijas Republikas valdības un ASV valdības līgums par noteiktu kultūras mantojuma objektu aizsardzību un saglabāšanu.

LATVIJAS – KRIEVIJAS ATTIECĪBU AKTUALITĀTES

Labu kaimiņattiecību uzturēšana, tai skaitā arī ar Krievijas Federāciju (KF) ir viena no Latvijas ārpolitikas prioritātēm. 2002. gadā politiskā dialoga ietvaros notikušas abu valstu augstāko amatpersonu tikšanās dažādos starptautiskajos forumos:

- Latvijas Ministru prezidents A.Bērziņš, tiekoties ar KF premjeru M.Kasjanovu 4. BJVP premjerministru samītā Sanktpēterburgā, pārrunāja biznesa vides attīstību reģionā, akcentējot, ka tā varētu uzlaboties pēc Krievijas iestāšanās PTO;
- Zolburgā, Centrālās un Austrumeiropas ekonomiskā foruma laikā Latvijas ārlietu ministrs I.Bērziņš sarunā ar KF Domes Starptautisko lietu komitejas priekšsēdētāju M.Margelovu uzsvēra pierobežu reģionu sadarbību kā vienu no perspektīviem sadarbības virzieniem, īpaši pēc Latvijas iestāšanās ES, kā arī atzīmēja nepieciešamību parakstīt sagatavotos starpvaldību līgumus;
- Latvijas ekonomikas ministrs A.Kalvītis piedalījās BJVP dalībvalstu ekonomikas un tirdzniecības ministru sanāsmē Maskavā, kuras ietvaros tikās ar Krievijas ekonomiskās attīstības un tirdzniecības ministru G.Grefu. Ministri bija vienprātis, ka abu valstu savstarpējās ekonomiskās sadarbības aktivizēšanai nepieciešama normatīvās bāzes sakārtošana. Forumā tika nolemts īstenot Latvijas-Krievijas robežas šķērsošanas monitoringu.

2002. gadā Latvijas un Krievijas sadarbībā aktuāli bija robežas, muitas, kā arī konsulāro dienestu sadarbības jautājumi:

- Liepājā notika kārtējās Latvijas un Krievijas Federācijas Ārlietu ministriju konsulārās konsultācijas;
- Latviju darba vizītē apmeklēja KF Federālā robežapsardzības dienesta direktors ģenerālpulkvedis K.Tockis;
- KF Iekšlietu ministra vietnieka, IeM Federālā migrācijas dienesta priekšnieka A.Čerņenko vizītes laikā tika parakstīts Latvijas Republikas Iekšlietu ministrijas un KF Iekšlietu ministrijas *Savstarpējās sapratnes memorands par migrācijas jomas regulēšanu*;
- Latvijas finanšu ministrs G.Bērziņš un KF Valsts muitas komitejas priekšsēdētājs M.Vaņins parakstīja *Latvijas un Krievijas starpvaldību līgumu par savstarpējo palīdzību muitas lietās*, (Rīgā, 22.04.).

Turpināja attīstīties Latvijas un Krievijas pašvaldību kontakti, kas, savukārt, veicināja valstu ekonomiskās (uzņēmēju) intereses:

- Latvijas vēstniecības Maskavā telpās notika Jūrmalas pilsētas un A/S "Dzintars" kopīgi rīkots pasākums Krievijas masu mediju, lai popularizētu Jūrmalas kā kūrortcentra iespējas un "Dzintara" produkciju;
- maijā-jūnijā Maskavā notika Latvijas ražotāju daudznozaru izstāde "RĪGA EXPO", ko atklāja Rīgas mērs G.Bojārs;
- novembrī Rīgā kopā ar lielu Krievijas uzņēmēju delegāciju viesojās Maskavas mērs J.Lužkovs.

Dažādās jomās regulāri notiek abu valstu sadarbība ekspertu līmenī, kā rezultātā, piemēram, 2002. gada 14. martā Maskavā ir parakstīts *Kultūras ministriju sadarbības līgums*.

24. oktobrī Latvijas Republikas Finanšu un kapitāla tirgus komisija un KF Centrālā Banka parakstīja informācijas apmaiņas līgumu (*Memorandum of Understanding between the Central Bank of Russian Federation and the Financial and Capital Market Commission of the Republic of Latvia*).

Latvijas Ārlietu ministrija kategoriski nosodīja 2002. gada oktobrī Maskavā notikušo ķīlnieku sagrābšanas akciju; 7. novembrī Latvijas Republikas Ministru Kabinets izdeva rīkojumu № 646 "Par terora aktā Maskavā cietušo rehabilitāciju", saskaņā ar kuru desmit terora aktā Maskavā cietušiem KF pilsoņiem tika piedāvātas bezmaksas kūrorta ceļazīmes uz rehabilitācijas centru "Vaivari".

LATVIJAS ATTIECĪBAS AR NVS VALSTĪM

Latvija ir ieinteresēta, lai tiktu paplašināta stabilitātes telpa, proti, lai kaimiņvalstis attīstītos demokrātijas un labklājības virzienā. Latvijas attiecību ar visām NVS reģiona valstīm pamatā ir stabila un draudzīga partnerattiecību uzturēšana, kas balstīta uz tirgus ekonomikas principiem un kopēju izpratni par demokrātiskajām vērtībām.

Būtisks sadarbības aspekts ar NVS valstīm ir Latvijas integrācijas un reformu pieredzes nodošana, kas vērsta uz reģiona valstu iekšējo reformu veicināšanu.

Ar labiem rezultātiem darbojas CUBE (Kanāda – Ukraina – Baltijas valstis) Ekonomikas vadības mācību programma, ar kuras starpniecību Ukrainas ierēdņi var iepazīties ar Latvijas iekšējo reformu pieredzi.

2002. gadā turpinājās divpusējā sadarbība ar Ukrainu, uzturot dialogu gan politisko aktualitāšu, gan ekonomiskās sadarbības jautājumos:

- oficiālā vizītē Latviju apmeklēja Ukrainas ārlietu ministrs A.Zlenko;
- Rīgā notika Latvijas –Ukrainas 5.starpvaldību komisijas sēde;
- parakstīts Protokols par divpusējo sarunu beigšanu PTO ietvaros.

Vienu no prioritārajām vietām Latvijas ārpolitikā Centrālajā Āzijā Latvija piešķir Uzbekistānai, ar kuru parakstīti vairāk nekā 20 līgumi. Uzbekistānai, savukārt, ir ļoti nozīmīga Latvija ar savu ostu infrastruktūru, caur kurieni tiek eksportēta lielākā daļa uzbeku kokvilnas.

2002. gadā akreditējās pirmais Uzbekistānas vēstnieks Latvijā K.Nazarovs un notika divas nozīmīgas vizītes - Latvijas ārlietu ministra I.Bērziņa oficiālā vizīte jūnijā un - Latvijas iekšlietu ministra M.Segliņa vizīte septembrī. Abu valstu amatpersonas apliecināja savstarpējo vēlmi uzturēt regulāru politisko dialogu, ar mērķi sekmēt tirdznieciski rūpnieciskās attiecības turpināt Starpvaldību komisiju sadarbību, kā arī tālāk attīstīt līgumtiesisko bāzi (īpaši – starpresoru līmenī). Tika uzsvērtas abpusējās intereses ciešāk sadarboties organizētās noziedzības apkarošanas un nelegālo narkotiku plūsmas kontroles jomā. Ārlietu ministra vizītes laikā 2002. gada jūnijā tika parakstīta starpvaldību *"Vienošanās par sadarbību cīņā pret terorismu, nelegālu narkotisko un psihotropo vielu, to analogu un prekursoru apriti un organizēto noziedzību"*.

2002.gadā aktivizējās sadarbība ar Dienvidkaukāza valstīm - Gruziju un Armēniju.

Rīgā viesojās Armēnijas prezidents R.Kočarjans. Tā bija pirmā Dienvidkaukāza valsts prezidenta vizīte Latvijā. Latviju oficiālā vizītē apmeklēja Armēnijas parlamenta priekšsēdētājs A.Hačatrjans. 2002. gadā tika parakstīti Latvijas un Armēnijas starpvaldību līgumi *"Par personu nodošanu un pieņemšanu"* un *"Par pilsoņu savstarpējiem braucieniem"*. Nozīmīgs aspekts Latvijas divpusējā sadarbībā ar Gruziju ir tās interese par Latvijas pieredzi Nacionālās drošības jautājumu risināšanā, kā arī ar Latvijas integrāciju NATO saistīto reformu procesu. Gada laikā Latviju apmeklēja gan - oficiālā vizītē - apmeklēja Gruzijas parlamenta spīkere N.Burdžanadze, gan Gruzijas ārlietu ministrs I.Menagarišvili un aizsardzības ministrs D.Tevzadze, kā arī Nacionālās drošības padomes sekretārs T.Džaparidze. Notika dažādu ekspertu tikšanās.

27. novembrī tika parakstīts Latvijas un Baltkrievijas *"Līgums par vienkāršotu vīzu izsniegšanas kārtību pierobežas iedzīvotājiem"*.

LATVIJAS ATTIECĪBAS AR ĀZIJAS UN TUVO AUSTRUMU REĢIONA VALSTĪM

Sadarbības tālāka attīstīšana un padziļināšana ar Āzijas valstīm ir viena no Latvijas ārpolitiskās darbības salīdzinoši jaunām dimensijām.

ĶĪNA

Dialogs politiskajā un diplomātiskajā jomā attīstās sekmīgi un intensīvi. Divpusējā sadarbība tiek īstenota gan politiskajā, gan ekonomiskajā, gan kultūras jomās.

2002. gads šajā jomā bija īpaši svarīgs, jo 10. –12. jūnijā notika Ķīnas Tautas Republikas prezidenta *Dzjana Dzemina* vizīte Latvijā. Tā bija pirmā Ķīnas valsts vadītāja vizīte mūsu

zemē un vienlaicīgi pirmā valsts vadītāja vizīte no Tālo Austrumu valstīm Latvijā. Vizīte deva iespēju augstākajā līmenī izvērtēt paveikto abu valstu sadarbībā vairāk nekā desmit gadu ilgajā diplomātisko attiecību griezumā, iezīmēt galvenos uzdevumus un virzienus tālākajai sadarbībai jaunajā tūkstošgadē, kā arī konsultēties par svarīgiem abas puses interesējošiem starptautisko attiecību jautājumiem.

2002. gadā notika arī virkne vizīšu, kas liecina par dialoga tālāku sekmīgu attīstību:

- LR kultūras ministres K. Pētersones vizīte 10. –14.septembrī, kuras laikā tika parakstīta "LR Kultūras ministrijas un ĶTR Kultūras ministrijas kultūras apmaiņas programma 2003.-2005. gadam".

- Latvijas Valsts kontroliera Raita Černaja vizīte. Šī ir jauna dimensija mūsu valstu attiecībās, kura notika pēc Ķīnas puses ierosinājuma. Vizītes laikā tika panākta vienošanās par sadarbības līguma sagatavošanu valsts kontroles jomā.

- LR ZA prezidenta J.Stradiņa vadītās delegācijas vizīte (J.Stradiņš, R. Pīks, T.Jundzis), kuras mērķis bija nostiprināt sakarus starp zinātniekiem.

- "Ekonomistu apvienības 2010" delegācijas vizīte. Delegācijas sastāvā bija ievērojami Latvijas ekonomisti, tai skaitā Latvijas bankas vadītājs, un tās dalībnieki iepazinās ar ekonomisko reformu gaitu Ķīnā, izvērtēja Latvijas ekonomiskās sadarbības iespējas ar Ķīnu un nodibināja personīgos kontaktus ar ievērojamiem Ķīnas ekonomikas un finansu aprindu pārstāvjiem.

8. Saeimā 2002. gada 11. novembrī tika nodibināta Latvijas - Ķīnas parlamentu sadarbības grupa, par kuras priekšsēdētāju ievēlēts Rihards Pīks.

JAPĀNA

Latvijas un Japānas attiecības veidojas konstruktīvas un pozitīvi vērstas kā politikas, tā ekonomikas un kultūras jomās.

Latvijai 2002. gadā bija pozitīva tirdzniecības bilance ar Japānu – Japāna ieņēma 35. vietu Latvijas importa partneru sarakstā, bet 20. vietu – eksportā.

2002.g. septembrī Japānas valdība noslēdza "Līgumu par neatmaksājamu tehnisko palīdzību Latvijai kultūras jomā" 250 000 Ls apmērā (instrumentu iegādei Latvijas simfoniskajam orķestrim).

INDIJA

2002. gada 20.-22. novembrī Deli notika Indijas un Latvijas Ārlietu ministriju konsultācijas departamentu direktoru līmeni. Latviju konsultācijās pārstāvēja 2. politiskā departamenta direktors M. Selga un Ārējās ekonomiskās politikas koordinācijas nodaļas padomnieks R. Stafekis. Tika pārrunātas abu valstu divpusējās attiecības un iespējamie sadarbības virzieni un prioritātes nākotnē, kā arī daudzpusējo attiecību jautājumi.

8. Saeimā 2002. gada 5. decembrī tika nodibināta Latvijas - Indijas parlamentu sadarbības grupa, par kuras priekšsēdētāju ievēlēta Inese Vaidere.

IZRAĒLA

2002. 29. novembrī tika atklāts Rumbulas piemiņas memoriāls, pieminot nacistu nogalinātos 1941. gadā Rumbulas mežā. Šeit tika nogalināti 25 000 ebreju, no kuriem zināmi ir tikai 1 300. Memoriāla finansējumā piedalījās Rīgas Dome, Vācu Kara Kapu kopšanas komiteja, ASV, Izraēla, privātie donori.

Ārlietu ministrijas un Muzeja Ebreji Latvijā sagatavotā izstāde "Latvijas Ebreju vēsture: vēsture, traģēdija un atdzimšana", kura tika atklāta 2001.g. 29.novembrī Latvijas Universitātē, 2002. gada laikā eksponēta Latvijas reģionālajās augstskolās Valmierā, Rēzeknē, Liepājā, kā arī Rēzeknes Arhīvā un Ludzas Novadpētniecības muzejā.

IV. LATVIJAS ĀRPOLITIKAS EKONOMISKĀ DIMENSIJA

DIVPUSĒJO EKONOMISKO ATTIECĪBU VEICINĀŠANA

Sadarbībā ar citām Latvijas institūcijām Ārlietu ministrija iesaistījās divpusējo ekonomisko attiecību veicināšanā ar citām valstīm.

AVIĀCIJA

2002. gada 30.-31.jūlijā Rīgā risinājās Latvijas un ASV sarunas par LR valdības un ASV valdības nolīgumu par gaisa transportu (*Open Skies Agreement*). Sarunu rezultāts: par lielāko daļu Latvijas puses ierosināto izmaiņu nolīgumā vienošanās ar ASV pusi panākta netika; nesaskaņotos jautājumus tika nolemts apspriest nākošajā sarunu raundā Vašingtonā.

2002. gada 30.septembrī–1.oktobrī Rīgā risinājās Latvijas un Austrijas sarunas par divpusējā starpvaldību nolīguma par gaisa satiksmi piemērošanu un starptautisko lidojumu veikšanas nosacījumiem starp Rīgu un Vīni. Austrijas puse piekrita piešķirt *AirBaltic* tiesības veikt 4. lidojumu nedēļā maršrutā Rīga-Vīne ar nosacījumu, ka šādas pašas tiesības – t.i. veikt ne vairāk kā 4 lidojumus nedēļā maršrutā Rīga-Vīne – tiek piešķirtas arī Austrijas aviokompānijai *Austrian Airlines*. (Tas tomēr nenozīmē, ka *Austrian Airlines* drīzumā atsāks lidojumus uz Rīgu, nedz arī to, ka *AirBaltic* iesniegs pieteikumu 4. lidojumam uz Vīni).

LATVIJAS UN UKRAINAS EKONOMISKĀS ATTIECĪBAS

2002. gada 12.-14.martā Rīgā notika Latvijas-Ukrainas Starpvaldību komisijas tirdznieciski ekonomiskajos jautājumos piektā sanāksme. Tika spriests par divpusējo ekonomisko sadarbību un tās uzlabošanas iespējām vispār, kā arī par Brīvās tirdzniecības līguma izpildi starp abām valstīm, kā arī par, piemēram, Ukrainas centrālās bankas parādu Latvijas Bankai un ieilgušo strīdu par Ukrainas uzņēmuma "Hersonņeftepererabotka" parādu Latvijas-Ukrainas kopuzņēmumam "Agrotehservis".

LATVIJAS UN ITĀLIJAS EKONOMISKĀS ATTIECĪBAS

2002. gada 12. novembrī Rīgā notika piektā Latvijas un Itālijas ekonomiskās sadarbības darba grupas sanāksme, kuras laikā Latvijas ārlietu ministre Sandra Kalniete un Itālijas Ārlietu ministrijas viceministrs senators Roberto Antonione parakstīja Latvijas Republikas un Itālijas Republikas "Vienošanās par sadarbību mazo un vidējo uzņēmumu jomā". Ekonomiskās darba grupas sanāksmē tika arī izvērtēta abu valstu tirdznieciski ekonomiskā sadarbība, analizētas turpmākās sadarbības iespējas starp Latviju un Itāliju mazo un vidējo uzņēmumu, banku, starptautisko finansu institūciju, vides un lauksaimniecības jomās, kā arī tika skatīti atsevišķi jautājumi veterinārajā jomā.

LATVIJAS EKONOMISKO INTEREŠU PĀRSTĀVĒŠANA ĀRVALSTĪS

Lai uzlabotu Latvijas ekonomisko interešu pārstāvēšanas sistēmu, 2002.gada 23. aprīlī LR Ministru kabinets apstiprināja Latvijas ārējo ekonomisko pārstāvniecību attīstības koncepciju, kas paredz izveidot sadarbības tīklu starp Latvijas Ārlietu ministriju, Ekonomikas ministriju un Latvijas Attīstības aģentūru ar mērķi koordinēt Latvijas diplomātu, kas nodarbojas ar ekonomiskajiem jautājumiem, un Latvijas Attīstības aģentūras un tās pārstāvju ārvalstīs sadarbību. Šīs koncepcijas ietvaros parakstīšanai ir sagatavota Trīspusējā vienošanās par sadarbību starp LR Ekonomikas ministriju, LR Ārlietu ministriju un Latvijas Attīstības aģentūru, pārstāvot Latvijas ekonomiskās intereses ārvalstīs. Pašreiz norit darbs pie likumdošanas sakārtošanas attiecībā uz LR komercatāšiem ārvalstīs.

LATVIJAS EKONOMISKO DIPLOMĀTU ĀRVALSTĪS SANĀKSME

19.-21.jūnijā notika kārtējā Latvijas ekonomisko diplomātu ārvalstīs sanāksme, kuras laikā tika pārrunātas aktualitātes Latvijas ekonomikā, vēstniecību sadarbība ar Latvijas institūcijām. Sanāksmē piedalījās 31 diplomāts no 27 Latvijas vēstniecībām ārvalstīs. Pasākuma dienas kārtībā bija iekļautas aktualitātes muitas un tranzīta jautājumos, Latvijas tautsaimniecības attīstība un prognozes, uzņēmējdarbības vide un investīciju klimats, finanses un monetārā politika, reģionālā politika un tūrisma attīstība, nozaru asociācijas kā

iespējamie sadarbības partneri ārvalstīs un citi jautājumi. Sanāksmi atklāja LR ārlietu ministrs I.Bērziņš. Ar prezentācijām uzstājās ekonomikas ministrs A.Kalvītis, Latvijas bankas prezidents I.Rimševics, lielāko ostu pārvaldnieki, reģionālo attīstības aģentūru, nozaru asociāciju vadītāji un citi.

Sanāksmes ietvaros 20. jūnijā notika izbraukums uz Valmieru, kur ekonomiskie diplomāti tikās ar Valmieras pilsētas domes un Valmieras rajona padomes vadību, uzņēmējiem, nevalstisko organizāciju pārstāvjiem, kā arī apskatīja nozīmīgāko Valmieras uzņēmumu ražotnes.

LATVIJAS REPUBLIKAS GODA KONSULU PIRMĀ SANĀKSME

No 30. maija līdz 1.jūnijam norisinājās Latvijas Republikas goda konsulu pirmā sanāksme, kurā no 85 goda konsuliem (skaits 2002. g. maijā) piedalījās 57, kas pārstāvēja 36 valstis. Goda konsuli tika iepazīstināti ar aktualitātēm transporta un tranzīta jomā (vizīte Rīgas brīvdostas pārvaldē), Latvijas monetāro politiku, investīciju lomu un to piesaisti Latvijā. Goda konsuli tikās ar Saeimas priekšsēdētāju Jāni Straumi un Ārlietu un Eiropas lietu komisiju deputātiem. Sanāksmes laikā notika izbraukums uz Ventspili un Liepāju.

EIROPAS SAVIENĪBAS ZIEMEĻU DIMENSIJAS INICIATĪVA

Starptautiskie pasākumi 2002.gadā, kuros piedalījušies Saeimas, Latvijas valdības un Ārlietu ministrijas pārstāvji:

25. janvāris - BJVP speciālā Ziemeļu dimensijas sanāksme Briselē (CBSS CSO Special session on the Northern Dimension, Brussels).

5. - 6. marts - BJVP 11. ministru sanāksme Svetlogorskā, Kariņingradas apgabals (11th Ministerial Session of the CBSS, Svetlogorsk, Kaliningrad oblast).

4. - 6. aprīlis - "Ziemeļu dimensija un informācijas sabiedrība", konference Rīgā ("The Northern Dimension and the Information Society; Solving Problems Today and Boosting the Development of the "New Economy"", Riga).

10. jūnijs - 4. BJVP galotņu sanāksme Sanktpēterburgā (4th Baltic Sea States Summit, St.Petersburg).

12. - 13. jūnijs - Ziemeļu e-dimensijas pārrobežu sadarbības seminārs, Rīgā (Northern e-Dimension Cross-border Cooperation Workshop, Riga).

9. jūlijs - Ziemeļu dimensijas konference Briselē (Northern Dimension Environmental Partnership-Pledging Conference for the NDEP Support Fund, Brussels).

28. augusts - Ziemeļu dimensijas galotņu sanāksme Ilulisatā (High-level Conference on the Northern Dimension and Arctic Window, Ilulissat, Greenland).

16. -17. septembris - Ziemeļu dimensijas forums sociālajā aizsardzībā un veselības aizsardzības jomā Joensū (Forum on the Northern Dimension in Social Protection and Health, Joensuu, Finland).

27. septembris - Konference "Energijas piegādes drošība Baltijas jūras reģionā" Ventspilī (Ministerial Conference "Safety and Security of Energy Supply in the Baltic Sea region in the Context of EU Enlargement", Ventspils).

30. septembris - Baltijas jūras valstu parlamentārā konference Sanktpēterburgā (Baltic Sea Parliamentary Conference, annual meeting, St.Petersburg).

13. -15. oktobris - Baltijas Attīstības forums Kopenhāgenā (Baltic Development Forum Summit, Copenhagen).

21. oktobris - Galotņu konference par Ziemeļu dimensija jauno darbības plānu Luksemburgā (High-Level Conference on Guidelines for a new Action Plan for the Northern Dimension, Luxembourg).

11. novembris - Starptautiskais Ziemeļu e-dimensijas forums Pori (The International Northern e-Dimension Forum, Pori, Finland).

PASAULES TIRDZNICĪBAS ORGANIZĀCIJA

LATVIJAS DALĪBA JAUNĀ TIRDZNICĪBAS SARUNU RAUNDĀ PTO

2001. gada 9.-14. novembrī Dohā, Katarā notika PTO Ceturtā Ministru konference. Konferencē laikā tika pieņemta Dohas deklarācija, kas paredz uzsākt jaunu tirdzniecības sarunu raundu un plašu un sabalansētu darba programmu tirdzniecības jautājumos.

Saskaņā ar Dohas deklarāciju, sarunu raunds ir paredzēts 3 gadu garumā. Taču, ņemot vērā plašo sarunu apjomu, ļoti iespējams, ka sarunu garums varētu būt ilgāks, 5-7 gadi. Jaunā tirdzniecības sarunu raunda noslēgumā Latvija jau varētu būt viena no ES dalībvalstīm. Tādējādi, uzsākot jauno sarunu raundu ārpus ES, Latvija, ļoti iespējams, tās pabeigs jau ES dalībvalsts statusā. Latvija šajā raundā cieši sadarbosies ar ES un ES kandidātvalstīm.

Saskaņā ar Dohas deklarāciju, ir izveidota tirdzniecības sarunu komiteja, kuras pakļautībā ir arī vairākas speciālās sarunu komitejas. Jaunās tirdzniecības sarunas notiek Lauksaimniecības komitejas, Pakalpojumu komitejas, Tirgus pieejamības komitejas, PTO noteikumu komitejas, Vides komitejas, Tirdzniecības un attīstības komitejas, TRIPS padomes un Strīdu izšķiršanas padomes speciālās sesijās. Sarunu komiteju sanāksšanas biežums ir vismaz reizi 2-3 mēnešos.

Latvija turpinās īstenot vienu no savām galvenajām prioritātēm PTO, proti aktīvi piedalīties jaunās daudzpusējās tirdzniecības sarunās ar mērķi veicināt tālāku tirdzniecības liberalizāciju. Latvija jau piedalās PTO daudzpusējās lauksaimniecības un pakalpojumu sarunās, kuras tika uzsāktas 2000.gadā.

2002. gada 31. maijā – 1.jūnijā Maltā notika Eiropas Savienības un ES kandidātvalstu 5. Ministru konference par ārējās tirdzniecības jautājumiem. Sanāksmē tika diskutēta ES un kandidātvalstu sadarbība PTO daudzpusējā sarunu raundā, ar paplašināšanos saistītie tirdzniecības politikas jautājumi un reģionālās tirdzniecības jautājumi.

JAUNU DALĪBVALSTU UZŅEMŠANA PTO

2002. gadā notika aktīva sarunu turpināšana ar valstīm, kuras uzsākušas ar iestāšanos PTO saistīto procesu.

- 2002. gada 20. jūnijā tika oficiāli pabeigtas Latvijas un Ukrainas divpusējās sarunas par tirgus pieejamību tirdzniecībā ar precēm un pakalpojumiem. Divpusējo sarunu rezultāti par Ukrainas tirgus pieejamību ir vērtējami kā ekonomiski izdevīgi Latvijai, jo sarunu procesā Ukraina veica piekāpšanās vairākās Latvijai būtiskās pozīcijās, īpaši lauksaimniecības jomā. Panāktie sarunu rezultāti tiks piemēroti uz vislielākās labvēlības principa bāzes un stāsies spēkā brīdī, kad Ukraina kļūs par pilntiesīgu PTO dalībvalsti.
- 2002.gada 5.jūlijā tika pabeigtas arī Latvijas un Maķedonijas divpusējās sarunas par tirgus pieejamību tirdzniecībā ar precēm un pakalpojumiem. Latvija kopumā noturēja 4 sarunu raundus ar Maķedoniju par tirgus pieejamību tirdzniecībā ar precēm un pakalpojumiem. To laikā Latvijas un Maķedonijas puses savstarpēji piekāpās, lai ātrāk pabeigtu sarunas, panākot abpusēji izdevīgus nosacījumus.
- 2002.gadā turpinājās divpusējās sarunas ar tādām nozīmīgām tirdzniecības partnervalstīm kā Krievija un Kazahstāna. Sarunās ir panākts zināms progress, tomēr vēl ir nepieciešamas detalizētas sarunas gan par atsevišķām Latvijas eksportā svarīgām preču grupām, gan lielāko daļu pakalpojumu veidiem.

OECD AKTIVITĀTES 2002.GADĀ

2002.gadā ir turpinājusies Latvijas darbība Baltijas Reģionālās Programmas (BRP) Padomē tādās jomās kā makroekonomiskā statistika, Latvijas integrācija starptautiskajā tirdzniecības sistēmā, viesu ekspertu programma OECD, finanšu tirgus reforma, apdrošināšanas un pensiju reforma, ārvalstu tiešo investīciju politika, nodokļu politika, konkurences politika, programmu koordinācija, Baltijas pretkorupcijas iniciatīva, darba tirgus un sociālās politikas apskata veidošana. Lai koordinētu BRP pasākumus 2002.gada jūnijā Parīzē notika gadskārtējā BRP novērtējuma sanāksme.

Kā 2002.gada nozīmīgākos pasākumus jāmin:

- Ziņojums par Baltijas sociālo un darba politiku;
- Ziņojums par Baltijas - Ziemeļvalstu kapitāla tirgus attīstību;

- OECD apskata par Ārvalstu tiešajām investīcijām Latvijā publicēšana;
- OECD ziņojums par Baltijas valstu statistikas biroju mēģinājumiem iekļaut ēnu ekonomiku savos nacionālajos kontos;
- Publicēta grāmata par pretkorupcijas pieredzi Baltijas valstīs;
- Publikācija par uzņēmumu attīstību Baltijas valstīs.

2002.gada 3.jūlijā OECD *Local Economic and Employment Development (LEED)* programmas direktors Serdžio Arzeni (Sergio Arzeni) apmeklēja Latviju, lai iepazīstinātu ar augstākminēto programmu tās valstīs, kas ir interesētas LEED programmas līdzdalībā.

ĀRĒJĀS TIRDZNICĪBAS VEICINĀŠANA UN INVESTĪCIJU PIESAISTĪŠANA

BRĪVĀS TIRDZNICĪBAS LĪGUMI (BTL)

- Jaunu brīvās tirdzniecības līgumu slēgšana

Ņemot vērā, ka Latvijai līdz ar iestāšanos ES ir jāpievienojas ES noslēgtajiem ekonomiska rakstura līgumiem, 2002.gadā Ārlietu ministrija sadarbībā ar Ekonomikas un Zemkopības ministrijām uzsāka darbu pie Latvijas ekonomisko interešu identificēšanas attiecībā uz pievienošanas minētajiem līgumiem.

2002.gadā Latvijas puse noturēja konsultācijas ar Eiropas Komisiju par pievienošanas Eiropas ekonomiskās telpas (EET) līgumam. Latvija plāno uzsākt sarunas ar EET dalībvalstīm par pievienošanas šim līgumam jau 2003.gada sākumā.

- Aktivitātes saistībā ar spēkā esošiem brīvās tirdzniecības līgumiem

2002.gada laikā notika vairākas Apvienotās komitejas brīvās tirdzniecības līgumu ietvaros. 2002. gadā notika Baltijas brīvās tirdzniecības līguma Apvienotās komitejas, kuru ietvaros puses apsprieda progresu attiecībā uz *acquis communautaire* ieviešanu "Ārējo attiecību" sadaļā, kā arī jautājumus, kas ir saistīti ar tālāku tirdzniecības liberalizāciju.

LĪGUMI PAR IEGULDĪJUMU VEICINĀŠANU UN AIZSARDZĪBU

2002.gada 7. martā Saeimā tika ratificēts Latvijas Republikas valdības un Rumānijas valdības līgums par ieguldījumu veicināšanu un savstarpēju aizsardzību. 2002.gada 20. jūnijā tika ratificēts Latvijas valdības un Horvātijas valdības līgums par ieguldījumu veicināšanu un savstarpēju aizsardzību. Patreiz notiek darbs pie Latvijas Republikas valdības un Slovēnijas Republikas valdības investīciju līguma projekta.

LIKUMDOŠANAS CAURSKATĪŠANA 26. SADAĻĀ "ĀRĒJĀS ATTIECĪBAS"

Latvija jau 2000.gada 14. novembrī provizoriski noslēdza sarunas ar Eiropas Savienību par likumdošanas caurskatīšanas 26.sadaļu "Ārējās attiecības". Latvija ir paziņojusi par savu gatavību pilnībā īstenot sadaļas normatīvos aktus līdz ar iestāšanos Eiropas Savienībā. 2002.gada laikā turpinājās darbs pie Latvijas likumdošanas saskaņošanas pabeigšanas ar Eiropas Savienības *acquis communautaire*. Notika vairākās darba grupas "Ārējās ekonomiskās attiecības un reģionālā sadarbība" sēdes, kuru ietvaros tika apspriestas problēmas attiecībā uz atsevišķo normatīvo aktu piemērošanu Latvijā pēc iestāšanās Eiropas Savienībā, kā arī izstrādāts laika grafiks šo problēmu risināšanai.

ATTĪSTĪBAS POLITIKA

Nacionālās attīstības politikas izveidošana ir Latvijas ārpolitiskā un ārējās ekonomiskās politikas prioritāte. 2002.gadā tika turpināts darbs pie Konceptijas Latvijas Republikas dalībai Eiropas Savienības Attīstības politikā izstrādes un pilnveidošanas, kā arī darbs pie pamatnostādņu Latvijas Republikas Attīstības politikai izstrādes un iesniegšanas Ministru Kabinetā. 2002.gadā tika turpinātas sarunas ar starptautisko institūciju pārstāvjiem par sadarbības iespējām, Latvijai veicot pāreju no palīdzības saņēmējas uz palīdzības sniedzēju. Parakstot nodomu protokolu, praktiska sadarbība tika uzsākta ar ANO AP pārstāvniecību Rīgā.

V. LATVIJAS DALĪBA STARPTAUTISKAJĀS ORGANIZĀCIJĀS

BALTIJAS JŪRAS VALSTU PADOME

9.-11. janvāris - Baltijas Jūras Valstu Padomes (BJVP) komisāres demokrātiskās attīstības jautājumos Helles Dainas darba vizīte Latvijā.

5.-6. marts - Latvijas ārlietu ministrs Indulis Bērziņš piedalījās BJVP 11. ārlietu ministru sesijā Svetlogorskā (Kaļiņingradas apgabals), Krievijas Federācijā.

10. jūnijs - 4.BJVP galotņu sanāksme Sanktpēterburgā, Krievijas Federācijā.

EIROPAS PADOME

31. janvāris - Latvijas vēstnieks Eiropas Padomē (EP) Georgs Andrejevs iesniedza EP ģenerālsekretāram Valteram Švimmeram 1961. gada 18.oktobra Eiropas Sociālās hartas ratifikācijas instrumentu un deklarāciju. Latvijas Republikā konvencija stājās spēkā 2002. gada 2.martā.

6. marts - Latvijas vēstnieks EP Georgs Andrejevs iesniedza EP ģenerālsekretāram Valteram Švimmeram 1964. gada 22. jūlija Konvencijas par Eiropas farmakopejas izveidi pievienošanās instrumentu. Latvijas Republikā konvencija stājās spēkā 2002. gada 7.jūnijā.

15. aprīlis - Latvijas vēstnieks EP Georgs Andrejevs iesniedza EP ģenerālsekretāram Valteram Švimmeram Eiropas konvencijas par nolēmumu atzīšanu un izpildi par bērnu aizbildnību un bērnu aizbildnības atjaunošanu ratifikācijas instrumentu, deklarāciju un atrunu. Latvijas Republikā konvencija stājās spēkā 2002. gada 1. augustā.

2.-3. maijs - EP Ministru Komitejas 110.sesija Viļņā. Lietuvas prezidentūras EP noslēgums.

23. jūnijs - EP publicēja Eiropas Komisijas pret rasismu un neiecietību (ECRI) otro ziņojumu par Latviju.

6.-7. novembris - EP 111. Ministru komitejas sesija Strasbūrā. Luksemburgas prezidentūras EP noslēgums.

4. decembris - Latvijas vēstnieks EP Georgs Andrejevs iesniedza EP ģenerālsekretāram Valteram Švimmeram Papildprotokola Eiropas līgumam par juridiskās palīdzības pieprasījumu nosūtīšanu ratifikācijas instrumentu. Latvijas Republikā papildprotokols stājās spēkā 2003. gada 1.aprīlī.

APVIENOTO NĀCIJU ORGANIZĀCIJA

1. februāris - ANO galvenajā mītnē Ņujorkā tika parakstīti Ņujorkas 2000. gada 25.maija ANO Bērna tiesību konvenciju papildprotokoli par bērna iesaistīšanu bruņotos konfliktos un par tirdzniecību ar bērniem, bērna prostitūciju un bērna pornogrāfiju.

18.-22. marts - Latvijas Ārlietu ministrijas valsts sekretārs Māris Riekstiņš piedalījās ANO konferencē par attīstības finansēšanu Monterejā, Meksikā.

21. marts - Latvijas ārlietu ministrs Indulis Bērziņš piedalījās ANO Cilvēktiesību komisijas 58. sesijā Ženēvā.

17. jūnijs - tika parakstīts Latvijas Ārlietu ministrijas un ANO Attīstības programmas (ANAP) Saprāšanās memorands par sadarbību attīstības politikas jomā.

8.-15. septembris - Latvijas Valsts prezidentes Vairas Vīķes-Freibergas vizīte Ņujorkā, ASV. Valsts prezidente piedalījās ANO Ģenerālās Asamblejas 57.sesijas darbā.

EIROPAS DROŠĪBAS UN SADARBĪBAS ORGANIZĀCIJA

4.-5. marts - EDSO Augstā komisāra nacionālo minoritāšu jautājumos Rolfa Ekeusa vizīte Rīgā.

19.-20. marts - EDSO Demokrātisko institūciju un cilvēktiesību biroja direktora Žerāra Studmana darba vizīte Latvijā.

20. marts - Starptautiskā konference "EDSO un Latvija - sadarbība pagātnē un nākotnē" Rīgā.

13. septembris - 10. oktobris - EDSO Demokrātisko institūciju un Cilvēktiesību biroja vēlēšanu novērotāju, kā arī Eiropas Padomes Parlamentārās Asamblejas (EPPA) vēlēšanu novērošanas delegācijas vizīte Latvijā.

20. novembris - EDSO Demokrātisko institūciju un cilvēktiesību birojs publicēja gala ziņojumu par 8. Latvijas Republikas Saeimas vēlēšanu norisi.

- 3.-5. decembris - EDSO Augstā komisāra nacionālo minoritāšu jautājumos Rolfa Ekeusa darba vizīte Latvijā.
6.-7. decembris - 10.EDSO Ministru padomes sanāksme Porto, Portugālē.

2002. GADA NOTIKUMI LATVIJĀ HUMANITĀRAJĀ DIMENSIJĀ AR ĀRPOLITISKU NOZĪMI

EDSO AUGSTĀ KOMISĀRA NACIONĀLO MINORITĀŠU JAUTĀJUMOS INSTITŪCIJA

Latvija turpina dialogu ar EDSO Augsto komisāru nacionālo minoritāšu jautājumos R.Ekeusu. 2002. gada laikā komisārs Latviju apmeklēja divas reizes - 4.-5. martā un 3.-5.decembrī. Vizītes laikā 4.-5.martā R. Ekeuss tikās ar Valsts prezidenti V.Vīķi-Freibergu, Ministru prezidentu A. Bērziņu, izglītības un zinātnes ministru K.Greiškalnu, tieslietu ministri I.Labucku, Naturalizācijas pārvaldes priekšnieci E.Aldermani, Valsts valodas centra vadītāju Dz.Hiršu, Latviešu valodas apguves valsts programmas vadītāju A.Priedīti, Sabiedrības integrācijas fonda direktoru N.Saksu, Tieslietu ministrijas Sabiedrības integrācijas departamenta direktoru R. Āboltiņu un Valsts valodas komisijas priekšsēdētāju M.Zālīti. R.Ekeuss izrādīja izpratni un izteica atbalstu Latvijā notiekošajiem procesiem. Galvenie jautājumi, par ko Ekeuss interesējās - prasības pēc valsts valodas zināšanām deputātu kandidātiem atceļšana, pārmaiņas izglītībā pēc 2004. gada, Valsts valodas komisijas darbs un valsts valodas stiprināšana.

3.-5.decembra vizītes mērķis bija iepazīties ar jaunievēlētās Saeimas un jaunizveidotās valdības nostāju pret viņa kompetencē esošajiem jautājumiem. Vizītes laikā komisārs tikās ar Saeimas priekšsēdētāju Ingrīdu Ūdri, Ministru prezidentu Eināru Repši, ārlietu ministri Sandru Kalnieti, izglītības un zinātnes ministru Kārli Šadurski, īpašo uzdevumu ministru sabiedrības integrācijas lietās Nilu Muižnieku, kā arī ar Saeimas deputātiem. R.Ekeus atzinīgi novērtēja īpašu uzdevumu ministra sabiedrības integrācijas lietās posteņa izveidošanu.

EDSO DEMOKRĀTISKO INSTITŪCIJU UN CILVĒKTIESĪBU BIROJS

EDSO Demokrātisko institūciju un cilvēktiesību biroja direktora Ž. Studmana vizīte Latvijā 19.-20. martā Latvijā darba vizītē uzturējās EDSO Demokrātisko institūciju un cilvēktiesību biroja (ODIHR) direktors Žerārs Studmans (*Gerard Stoudmann*). 20. martā Ž. Studmans piedalījās Latvijas Cilvēktiesību un etnisko studiju centra rīkotajā konferencē "EDSO un Latvija - sadarbība pagātnē un nākotnē". Ž. Studmans uzsvēra, ka pēc EDSO misijas Latvijā slēgšanas Latvijas sadarbības partneri būs EDSO Augstais Komisārs Nacionālo minoritāšu jautājumos un ODIHR. Ž. Studmans tikās ar Saeimas priekšsēdētāja biedru R. Pīku, ārlietu ministru I. Bērziņu, Valsts cilvēktiesību biroja direktoru O. Brūveru, Naturalizācijas pārvaldes priekšnieci E. Aldermani un Centrālās vēlēšanu komisijas priekšsēdētāju A. Cimdaru. Tiekoties ar amatpersonām, galvenokārt tika pārrunāti sekojoši jautājumi: Vēlēšanu likums, cilvēktirdzniecība, stāvoklis cietumos un nepilsoņi. Tāpat Ž. Studmans interesējās par projektiem, kur ODIHR varētu būt noderīgs Latvijai.

KONFERENCE PAR EDSO LATVIJĀ

20. martā Latvijas cilvēktiesību un etnisko studiju centrs (LCESC) organizēja starptautisku konferenci "EDSO un Latvija: sadarbība pagātnē un nākotnē". Konferenci apmeklēja EDSO esošās un bijušās amatpersonas, kā arī bijušie EDSO misiju vadītāji Latvijā.

Konference mērķis bija veikt kopsavilkumu EDSO misijas darbībai Latvijā, kā arī iezīmēt sadarbības perspektīvas nākotnē. Kā svarīgs aspekts tika uzsvērts jautājums par EDSO kā organizācijas pieredzi misiju slēgšanā.

LIKUMDOŠANAS IZMAIŅAS

2002. gada 9. maijā Saeima pieņēma grozījumus "Saeimas vēlēšanu likumā" un "Pilsētas domes, novada domes un pagasta padomes vēlēšanu likumā", kas atcēla valsts valodas prasības Saeimas un pašvaldību deputātu kandidātiem.

Likumu iepriekšējā redakcija paredzēja, ka deputātu kandidātu sarakstam par personām, kuras nav beigušas latviešu mācībvalodas skolu vai divpļūsmu skolu latviešu pļūsmā ir jāpievieno augstākās (trešās) pakāpes valsts valodas prasmes apliecības.

EIROPAS KOMISIJA PRET RASISMU UN NEIECIETĪBU

2002. gadā ECRI publiskoja kārtējo ziņojumu par Latviju. ECRI iepriekšējais ziņojums par Latviju tika publicēts 1998.gadā. ECRI ik pēc 4 gadiem izdod ziņojumu par visām Eiropas valstīm rasisma, ksenofobijas un ar to saistīto neiecietību jomās.

Savā ziņojumā ECRI atzīmē Latvijas sasniegto kopš iepriekšējā ziņojuma 1998.gadā, risinot ar rasismu, neiecietību un diskrimināciju saistītus jautājumus. Īpaši ECRI min Latvijas valdības veiktos pasākumus, kas vērsti uz pilsonības iegūšanas atvieglošanu, nelatviešu iedzīvotāju latviešu valodas zināšanu uzlabošanu, īpaši atzīmējot veiksmīgo Latviešu valodas apguves valsts programmas darbību, un Sabiedrības Integrācijas Programmas pieņemšanu un Sabiedrības Integrācijas Fonda izveidošanu.

EDSO UN EP VĒLĒŠANU NOVĒROTĀJI

No 13. septembra līdz 10. oktobrim pēc Ārlietu ministrijas uzaicinājuma Latvijā uzturējās Eiropas drošības un sadarbības organizācijas Demokrātisko institūciju un cilvēktiesību biroja (EDSO DICB) vēlēšanu novērotāji, kuri sekoja 5. oktobrī notikušajām Saeimas vēlēšanu priekšvēlēšanu gaisotnei – sagatavošanās procesam, reklāmas kampaņai, medijiem. Lēmums par ilgtermiņa novērotāju nosūtīšanu uz Latviju tika pieņemts, balstoties uz EDSO DICB Vajadzību izvērtēšanas misijas (*Needs Assessment Mission*) ziņojumu, kura uzturējās Latvijā 2002.gada jūnijā.

EDSO novērotāju vidū bija pārstāvji no ASV, Apvienotās Karalistes, Itālijas, Šveices, Polijas, Horvātijas, Bulgārijas un Vācijas.

Tāpat, īsi pirms vēlēšanām, Latvijā ieradās Eiropas Padomes Parlamentārās Asamblejas (EPPA) vēlēšanu novērošanas delegācija.

6. oktobrī EPPA un EDSO DICB vēlēšanu novērotāji publiskoja kopīgu sākotnējo ziņojumu par Saeimas vēlēšanām. Sākotnējais ziņojums tika izcirkulēts arī EDSO dalībvalstu delegācijām Vīnē un EP pārstāvniecībām Strasbūrā.

EDSO DICB gala ziņojumu sagatavoja novembra sākumā. Gala ziņojums bija izvērstāks un detalizētāks un saturēja atsevišķas konkrētas rekomendācijas vēlēšanu procesa uzlabošanai.

Saeimas vēlēšanas ziņojumā atzītas par demokrātiskām un starptautiskiem standartiem atbilstošām.

ĪPAŠU UZDEVUMU MINISTRA SABIEDRĪBAS INTEGRĀCIJAS LIETĀS APSTIPRINĀŠANA UN SEKRETARIĀTA IZVEIDOŠANA

21.novembrī Saeima par īpašu uzdevumu ministrs sabiedrības integrācijas lietās apstiprināja N.Muižnieku. Tika izveidots sekretariāts, kura ietvaros darbojas Sabiedrības integrācijas departaments un Mazākumtautību lietu departaments.

Ministra posteņa izveidošanu atzinīgi ir novērtējis EDSO Augstais komisārs nacionālo minoritāšu jautājumos R.Ekeus.

VI. KONSULĀRĀ DARBA PĀRSKATS

2002. gadā Ārlietu ministrijas Konsulārā departamenta (KD) darbā tika sasniegti šādi būtiskākie mērķi:

- noslēgti bezvīzu režīma līgumi ar Rumāniju, Bulgāriju un Ķīnas Tautas Republikas Honkongas speciālo administratīvo reģionu; izdarīti labojumi bezvīzu režīma līgumā starp Latviju, Igauniju un Lietuvu, kā arī labojumi bezvīzu režīma līgumos ar Šveici, Somiju, Ungāriju; noslēgti līgumi par nelegālo ieceļotāju atpakaļuzņemšanu ar Rumāniju un Bulgāriju; ar Armēniju – par personu nodošanu un pieņemšanu, kā arī par pilsoņu savstarpējiem braucieniem; ar Baltkrieviju – par vienkāršotu vīzu izsniegšanu pierobežas iedzīvotājiem; ar Meksiku noslēgts bezvīzu režīma līgums diplomātisko un dienesta pasu turētājiem;
- no 2002. gada 1. decembra atcelta bezmaksas ieceļošanas vīzu izsniegšanas kārtība Krievijas Federācijas autopārvadātājiem;
- Latvijas Republika ieviesusi vienpusēju bezvīzu ieceļošanas kārtību Austrālijas, Amerikas Savienoto Valstu, Kanādas un Jaunzēlandes pilsoņiem;

- Konsulārais departaments ir izstrādājis grozījumus "Ārlietu ministrijas kārtībā, kādā konsulārās amatpersonas apliecina dokumentu īstumu un "Grozījumus vīzu izsniegšanas kārtībā";
- ir izstrādāta pagaidu "Instrukcija par kārtību, kādā Latvijas Republikas goda konsulārās amatpersonas vai citas Latvijas republikas valsts dienestā esošās personas, kas nav konsulārās amatpersonas, var pieņemt dokumentus vīzu izsniegšanai";
- uzsākta lietot elektroniskā "Legalizējamo un apliecināmo dokumentu uzskaites sistēma";
- noslēgti līgumi starp Ārlietu ministriju un deviņiem LR goda konsuliem par dokumentu pieņemšanu vīzas saņemšanai no personām, kas ir goda konsula rezidences valsts pilsoņi vai arī personām, kas valstī uzturas legāli, un nosūtīšanu uz attiecīgo, līgumā norādīto LR vēstniecību;
- turpināts piedalīties PHARE projektos "Integrētas robežu vadības un infrastruktūras attīstība", "Migrācija, vīzas un ārējā robežkontroles vadība" un "Patvēruma un migrācijas vadības sistēma";
- ar preses un plašsaziņas līdzekļu starpniecību regulāri tiek aktualizēta un izplatīta informācija par noteikumiem ceļošanai uz ārvalstīm un ārvalstu vīzu nokārtošanas iespējām.

2002. gadā Konsulārajā departamentā ir izstrādāti un sagatavoti šādi starptautiski līgumi, kā arī vestas sarunas par līgumu noslēgšanu:

- Latvijas Republikas valdības un Rumānijas valdības līgums par abpusēju vīzu režīma atcelšanu (noslēgts 05.07.2002, spēkā no 05.08.2002.);
- Latvijas Republikas valdības un Bulgārijas Republikas valdības līgums par savstarpēju atteikšanos no vīzām (noslēgts 05.07.2002, spēkā no 12.10.2002.);
- Latvijas Republikas valdības un Ķīnas Tautas Republikas Honkongas speciālā administratīvā reģiona valdības līgums par savstarpēju atteikšanos no vīzām (noslēgts 24.09.2002, spēkā no 24.10.2002.);
- Latvijas Republikas valdības un Rumānijas valdības līgums par personu atpakaļuzņemšanu (noslēgts 05.07.2002.);
- Latvijas Republikas valdības un Bulgārijas Republikas valdības līgums par to personu atpakaļuzņemšanu, kuras ieceļo to teritorijā un uzturas nelikumīgi (noslēgts 05.07.2002., spēkā no 12.10.2002.);
- Latvijas Republikas valdības un Armēnijas Republikas valdības līgums par personu nodošanu un pieņemšanu (noslēgts 26.06.2002, spēkā no 17.05.2003.);
- Latvijas Republikas valdības un Armēnijas Republikas valdības līgums par pilsoņu savstarpējiem braucieniem (noslēgts 26.06.2002, spēkā no 17.05.2003.);
- Grozījumi Līgumā starp Latvijas Republikas valdību, Igaunijas Republikas valdību un Lietuvas Republikas valdību par savstarpējo bezvīzu ieceļošanas kārtību (noslēgts 12.12.2002, spēkā no 01.01.2003.);
- Latvijas Republikas valdības un Baltkrievijas Republikas valdības vienošanās par vienkāršotu vīzu izsniegšanas kārtību pierobežas iedzīvotājiem (noslēgts 27.11.2002, spēkā no 06.01.2003.);
- Grozījumi Latvijas Republikas valdības un Šveices Federālās Padomes līgumā par abpusēju vīzu režīma atcelšanu (noslēgts 19.06.2002, spēkā no 01.07.2002.);
- Grozījums Latvijas Republikas valdības un Somijas Republikas valdības līgumā par vīzu atcelšanu (noslēgts 29.04.2002, spēkā no 02.05.2002.);
- Grozījumi Latvijas Republikas valdības un Ungārijas Republikas valdības līgumā par savstarpēju atteikšanos no vīzām (noslēgts 14.08.2002, spēkā no 22.09.2002.);
- Latvijas Republikas valdības un Meksikas Savienoto Valstu valdības līgums par vīzu atcelšanu Latvijas diplomātisko un dienesta pasu turētājiem un Meksikas diplomātisko un oficiālo pasu turētājiem (noslēgts 13.06.2002, spēkā no 11.09.2002.);
- bezvīzu režīma līgumu tekstu saskaņošana ar Argentīnu, Brazīliju, Kostariku, Meksiku, Panamu, Salvadoru, Sanmarīno, Singapūru, Dienvidkoreju, Urugvaju, Venecuēlu, Ķīnas Tautas Republikas Makao speciālo administratīvo reģionu;
- sarunas ar visām pārējām Eiropas Savienības "baltā saraksta" valstīm par bezvīzu līgumu noslēgšanu.

2002. gadā Konsulārais departaments veica vairāku Ministru kabineta un Ārlietu ministrijas normatīvo aktu projektu sagatavošanu, kā arī piedalījās vairākās starpministriju darba grupās, tai skaitā, izstrādājot Imigrācijas likumprojektu un tam pakārtotos MK noteikumus. Vēl pirms Imigrācijas likuma spēkā stāšanās tika izdarīti grozījumi virknē imigrācijas jomu regulējošo normatīvu, tajā skaitā, MK noteikumos "Latvijas Republikas vīzu izsniegšanas kārtība". Sadarbībā ar Iekšlietu ministriju izstrādāts un Saeimā pieņemts Personu apliecināšanu dokumentu likums un vairāki MK noteikumi: "Noteikumi par Latvijas pilsoņu pasēm, nepilsoņu pasēm un bezvalstnieku ceļošanas dokumentiem", "Noteikumi par Latvijas Republikas dienesta pasēm" un citi. Starp Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldi un Konsulāro departamentu ir noslēgta vienošanās par diplomātisko un dienesta pasu noformēšanas un izsniegšanas kārtību, un Ārlietu ministrija uzsākusi dienesta pasu un jaunā parauga diplomātisko pasu izsniegšanu.

Pēc Konsulārā departamenta ierosinājuma ir izstrādāti un pieņemti grozījumi arī citos MK noteikumos ("Noteikumi par politiski represēto personu uzskaiti, politiski represēto personu apliecību izsniegšanu un minēto apliecību uzskaiti", "Noteikumi par valsts nodevu par dokumenta īstuma apliecināšanu").

Veikta 2002. gada 1. jūlijā ieviestā jaunā parauga Latvijas Republikas ceļošanas dokumentu (pilsoņa, nepilsoņa, diplomātiskās, dienesta un bezvalstnieka pasu, kā arī jūrnieka grāmatīņas) starptautiskā legalizēšana.

Pamatojoties uz Konsulārā departamenta 2002. gada 17. septembra instrukciju Nr. 43/7088, kas tika izdota reaģējot uz 2001. gada 11. septembra notikumiem ASV, tika papildināts to valstu saraksts, kuru pilsoņu un valstspiederīgo vīzu pieprasījumi jānosūta saskaņošanai uz Konsulāro departamentu.

2002. gada 26. aprīlī ar Labklājības ministra rīkojumu nr.78 tika izveidota darba grupa cīņai pret sieviešu tirdzniecību, kuras uzdevums ir koordinēt un informēt par Latvijā notiekošajiem ar cilvēku tirdzniecību saistītajiem projektiem, cilvēku tirdzniecības jautājumu problemātikas apspriešanu, iesaistīto institūciju sadarbību, palīdzību upuriem. Darba grupas un projektu ietvaros 2002. gadā Konsulārā departamenta pārstāvji piedalījās semināros "Cilvēku tirdzniecība: problēmas, aspekti, iespējamie risinājumi un sadarbība", "XXI gadsimta problēma – cilvēku tirdzniecība Latvijā un pasaulē", trešajā kopējā Baltijas un Ziemeļvalstu seminārā pret sieviešu tirdzniecību "Rīcība nākotnē" un noslēguma darba grupas sanāsmē IOM projektam "Sieviešu tirdzniecības novēršana Baltijas valstīs".

2002. gada 23. oktobrī Maskavā, teātra ēkā, mūzikla "Nord-Ost" izrādes laikā par ķīlniekiem tika sagrābti simtiem skatītāju, kuru vidū arī trīs Latvijas iedzīvotāji. Pateicoties LR vēstniecības Krievijas Federācijā darbinieku pašizliedzīgajai un adekvātajai rīcībai šajā ekstremālajā situācijā, tika nodrošināta Latvijas iedzīvotāju atbrīvošana un atgriešanās Latvijā.

2002. gada 5. oktobrī notika 8.Saeimas vēlēšanas un Konsulārais departaments vadīja un koordinēja 35 vēlēšanu iecirkņu darbu 8. Saeimas vēlēšanu organizēšanai ārvalstīs. Pamatojoties uz CVK sekretariāta sniegtajām ziņām, 8. Saeimas vēlēšanās ārvalstīs piedalījās 7350 vēlētāji.

2002. gadā tika turpināts darbs pie 2001. gadā izveidotās Latvijas Republikas un citu valstu personu un tiesību apliecināšanu dokumentu, robežsardzes dienestu spiedogu nospiedumu paraugu informācijas sistēmas pilnveidošanas. 2002. gada nogalē, sadarbībā ar Valsts robežsardzi, PMLP, Tieslietu ministriju un IeM Informācijas centru, tika uzsākta vairāku valstu dokumentu paraugu detalizēta testēšana, lai panāktu visām iesaistītajām pusēm pieņemamu saturisku un vizuālu risinājumu.

2002. gadā Konsulārajā departamentā tika ieviesti vairāki tehniski uzlabojumi un funkcionālas izmaiņas:

- pamatojoties uz apmeklētāju aptauju, tika mainīti Konsulārā departamenta pieņemšanas laiki;

- Ārlietu ministrijas mājas lapā tika ievietotas elektroniski aizpildāmas vīzu pieprasījuma anketas;
- sadarbībā ar Ārlietu ministrijas Informācijas tehnoloģiju departamentu izstrādāts jauns, datorizēts stažieru zināšanu pārbaudes tests, un uzsākts darbs pie jaunas stažieru apmācības programmas izstrādes;
- 2002. gada nogalē PMLP tika pabeigts darbs pie *Ielūgumu datu bāzes* un pārstāvniecībām piedāvāta tās testēšana.

Saskaņā ar Ārlietu ministrijas valsts sekretāra 2002. gada 25. novembra rīkojumu nr. 254 Konsulārās informācijas un analīzes nodaļa Ārlietu ministrijas mājas lapā izveidoja jaunu sadaļu "Informācija ceļotājiem", kurā tiek ievietota un regulāri aktualizēta informācija par ceļošanu bīstamajām valstīm. Minētā sadaļa tika izveidota ar mērķi, savlaicīgi brīdināt Latvijas iedzīvotājus par valstīm, kurās ceļotājiem var rasties apdraudējums karadarbības, politisku nemieru, terora aktu, dabas katastrofu vai citu iepriekš neparedzētu apstākļu dēļ.

Daudzu problēmsituāciju ārvalstīs pozitīvu atrisināšanu var veicināt vienkāršu drošības pasākumu veikšana pirms došanās uz ārvalstīm, tālab regulāri un vēl intensīvāk tiek veikta iedzīvotāju izglītošana, izmantojot visu plašo masu informācijas līdzekļu spektru. Ar padomu un palīdzību nelaimē nonākušās personas joprojām var rēķināties arī ārpus konsulāro amatpersonu darba laika, svētdienas un svētku dienas ieskaitot, vēršoties pie Konsulārā departamenta attiecīgajā nedēļā dežurējošās amatpersonas.

VII. PERSONĀLA IZGLĪTOŠANA UN KVALIFIKĀCIJAS PAAUGSTINĀŠANA

Ārlietu ministrijas Mācību centra 2002. gadā organizēto kursu vidū kā nozīmīgākie jāpiemin četri mācību kursi.

"Atbalsta kurss pirms dienesta ārzemēs" notika no 15. aprīļa līdz 30. aprīlim. Kursa programmā tika iekļauts plašs praktisko un teorētisko jautājumu loks, pamatā aptverot visas ārlietu dienesta darbības jomas ārvalstīs. Lekcijas tika veidotas par sekojošām tēmām: "Diplomātiskā darba metodes", "Drošības jautājumi vēstniecībā", "Adaptācija jaunā vidē. Psiholoģiskie aspekti", "Konfliktu menedžments", "Lietišķā etiķete", "Biroja darba organizācija sekretārēm", "Grāmatvedība vēstniecībā" u.c.

No 14. oktobra līdz 28. oktobrim Mācību centrā notika "Ievadkurss jaunajiem Ārlietu ministrijas darbiniekiem", kura programmā tradicionāli tika iekļauti priekšlasījumi par ministrijas struktūru, funkcijām, personāla attīstību, lietvedību, diplomātisko saraksti, informācijas apriti, kā arī ārpolitikas tēmām un aktualitātēm, protokolu, cilvēktiesībām, Latvijas ārējo ekonomisko politiku, konsulāro darbu u.c.

Kā jauninājums no 23. septembra līdz 30. septembrim tika organizēts mācību kurss "Pēc dienesta ārvalstīs", kurā tika veikti priekšlasījumi par galvenajām izmaiņām valsts pārvaldes likumdošanā (Valsts civildienesta likums, Darba likums, MK kārtības rullis), kā arī par aktualitātēm drošības jomā un psiholoģiskajiem aspektiem, mainot darba vidi.

No 22. marta līdz 15. maijam tika organizēti diplomātiskās angļu valodas kursi vidējam zināšanu līmenim ar uzsvāri uz angļu valodas prasmju uzlabošanu saistībā ar diplomāta ikdienas darbu.

Ārlietu ministrijas darbinieki kvalifikācijas celšanas nolūkos ir apmeklējuši Valsts administrācijas skolas rīkotos mācību kursus (VAS). 2002. gadā apmeklētākie VAS kursi bija šādi – Projektu vadīšana, Laika menedžments, Komandas veidošana, Power point, Written Communication in English, ES tiesības, u.c.

VIII. ĀRLIETU MINISTRIJAS INSPEKTORĀTA DARBĪBA

Arī 2002. gadā Ārlietu ministrijas Inspektorāts vienlaikus ar inspekcijām un *ad hoc* pārbaudēm veica iekšējā audita funkcijas.

2002. gadā ir veikti 5 auditi un viena pretpārbaude, un par tiem ir iesniegti ziņojumi.

2002. gadā ir veiktas 7 kompleksās inspekcijas, iesniegti ziņojumi un to rezultāti apspriesti Ārlietu ministrijas Atestācijas komisijas sēdēs. Atbilstoši Inspektorāta ieteikumiem diplomātiskajās un konsulārajās pārstāvniecībās ministrijas departamenti veica 14 tematiskās pārbaudes, t.sk. konsulārā darba pārbaudes NVS reģionā.

VEIKTO AUDITU UN INSPEKCIJU, KĀ ARĪ TEMATISKO PĀRBAUŽU UZSKAITĪJUMS

1.	(2B/1-2002)	Finansu vadības informācija		
2.	(1A/2-2002)	Ministrijas institucionālā sistēma un funkcijas		
3.	(3A/3-2002)	Cilvēku resursu politika un plānošana		
4.	(4A/4-2002)	Autotransporta uzturēšana un izmantošana		
5.	(2D/5-2002)	Personāla atalgojuma un materiālās stimulēšanas plānošana un kontrole		
		Pretpārbaudes		
1.	PP/1-2002	Valsts pasūtījuma veikšanas kvalitāte		
		Inspekcijas		
1.		Vēstniecībā Ukrainā		
2.		Vēstniecībā Vācijā		
3.		Vēstniecībā Nīderlandē		
4.		Vēstniecībā Dānijā		
5.		Vēstniecībā Norvēģijā		
6.		Vēstniecībā Ķīnā		
7.		Vēstniecībā Itālijā		
8.		Finanšu pārbaudes Vēstniecībā Polijā, Vēstniecībā Uzbekistānā, Vēstniecībā Dānijā, Vēstniecībā Baltkrievijā		
9.		Ad hoc pārbaudes (konsulārais darbs) - Vēstniecībā Krievijas Federācijā (Maskavā), Ģenerālkonsulātā Sanktpēterburgā, Vēstniecībā Uzbekistānā, Konsulātā Pleskavā, Konsulātā Vitebskā, Vēstniecībā Baltkrievijā		
10.		Ad hoc pārbaudes (dokumentācijas pārvaldība) Pārstāvniecībā NATO Briselē, Vēstniecībā Austrijā, Vēstniecībā Baltkrievijā, Vēstniecībā Polijā		

Inspektorāts šī gada laikā ir analizējis, vērtējis un pārbaudījis ministrijas iekšējās kontroles sistēmas, atbilstoši Iekšējā audita stratēģiskajam plānam. Iekšējā audita vadītājs uzskata, ka kopumā iekšējās kontroles sistēma ir izveidota un darbojas apmierinoši. Par auditu rezultātiem ir iesniegti ziņojumi valsts sekretāram. Gadījumos, kad vadība rekomendācijas nav pieņēmusi, ir paziņots par riskiem, ko var izraisīt šāda darbība.

BŪTISKĀKIE IEKŠĒJĀ AUDITĀ KONSTATĒTIE FAKTI UN IETEIKUMI

Iesniegtajos ziņojumos par nozīmīgiem problēmu jautājumiem sniegtas rekomendācijas, piemēram:

Ministrijas nolikums, struktūrvienību izkārtojums un to nolikumi ir jāaktualizē saskaņā ar Ārpolitikas koncepcijas nostādņēm un valsts pārvaldes reformas stratēģiju;

Nepieciešams izstrādāt stratēģiju par sabiedrības informēšanas iespējām un izlemt jautājumu par šīs funkcijas deleģēšanu konkrētai nodaļai (departamentam), vai nākotnē lemt jautājumu par daļēju šīs funkcijas nodošanu privātajam sektoram publisko pakalpojumu jomā;

Lai nodrošinātu finansu informācijas savlaicīgumu un precizitāti būtu nepieciešams izstrādāt un apstiprināt "Dokumentu plūsmas shēmu, aprakstu", ietverot tajā arī informācijas apriņķi, sadarbību ar struktūrvienībām un diplomātiskajām misijām;

Autotransportu piešķirt tikai pamatojoties uz apstiprināta pieteikuma pamata (autotransporta izmantošanas pieteikuma veidlapa);

Attīstīt un īstenot atalgojuma, t.sk. prēmiju sistēmu saistot to arī ar personāla vērtēšanu;

Savlaicīgi informēt darbiniekus par izmaiņām piemaksu politikā. Reizi gadā ministrijas darbiniekiem informācijas veidā atgādināt par to, ka nepieciešams sekot, lai ieraksti algas nodokļu grāmatiņā atbilstu aktuālai situācijai;

Vēlams sadarbībā ar struktūrvienību vadītājiem izstrādāt Personālvadības stratēģijas dokumentu, un attiecīgi katru gadu to aktualizēt;
Apsvērt iespēju izstrādāt ilgtermiņa rotāciju plānu (ietverot nākošās rotācijas aprises), projicējot dienesta gaitu katram Ārlietu ministrijas diplomātam.

KOPSAVILKUMS PAR KOPĒJO IEKŠĒJĀ AUDITA IETEIKUMU SKAITU

<i>Ieteikumu prioritāte</i>	Kopā	Ieviestas	Nav ieviestas	Ieviešana ir uzsākta
Augsta	20	8	6	6
Vidēja	21	6	9	6
Zema	2	2	-	-
Kopā:	43	16	15	12

MINISTRU KABINETA PĀRSTĀVJA STARPTAUTISKAJĀS CILVĒKTIESĪBU INSTITŪCIJĀS DARBA PĀRSKATS

MINISTRU KABINETA PĀRSTĀVJA STARPTAUTISKAJĀS CILVĒKTIESĪBU INSTITŪCIJĀS DARBĪBAS VIRZIENI

Saskaņā ar Ministru kabineta 1998.gada 17.marta noteikumiem Nr. 92 "Noteikumi par Ministru kabineta pārstāvēšanu starptautiskajās cilvēktiesību institūcijās", Ministru kabineta pārstāvim (turpmāk – Pārstāvis) ir 3 galvenie darbības virzieni:

- pārstāvēt Ministru kabineta intereses Eiropas Cilvēktiesību tiesā (turpmāk – Tiesa);
- pārstāvēt Ministru kabineta intereses ANO specializēto procedūru ietvaros;
- nodrošināt nacionālo ziņojumu par Latvijai saistošo starptautisko daudzpusējo līgumu izpildi sagatavošanu, iesniegšanu un aizstāvēšanu starptautiskajās cilvēktiesību institūcijās.

MINISTRU KABINETA INTEREŠU PĀRSTĀVĪBA EIROPAS CILVĒKTIESĪBU TIESĀ

Līdz 2002. gada 31. decembrim no Tiesas bija saņemta informācija un lūgums komentēt 41 lietu par iespējamiem Eiropas cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas (turpmāk – Konvencija) pārkāpumiem Latvijā. Salīdzinājumam – līdz 2001. gada 31. decembrim bija saņemts lūgums Valdībai komentēt 27 lietas.

Saskaņā ar Tiesas sniegto informāciju, līdz 2002. gada 31. decembrim no Latvijas bija saņemti 256 iesniegumi, taču liela daļa šo iesniegumu netiek reģistrēti kā acīmredzami neatbilstoši Konvencijas prasībām (reģistrēti tikai 206 no 256 iesniegumiem). Savukārt no reģistrētajiem iesniegumiem liela daļa tiek atzīti par nepieņemamiem (102 uz 2002. gada 31. decembri) – šīs lietas tiek izslēgtas no Tiesas lietu reģistra un Latvijai nav jāsniedz par tām komentāri.

Gandrīz visās saņemtajās lietās sūdzību iesniegusi persona uzskata, ka ir pārkāpti vairāki Konvencijas panti, tādēļ zemāk redzamajā tabulā viena un tā pati sūdzība var parādīties attiecībā uz vairākiem Konvencijas pantiem. Tai pat laikā tabulā nav iekļautas 6 sūdzības, kuras iesniegušās personas atrodas ieslodzījumā un uzskata, ka valsts institūcijas viņām ir radījušas šķēršļus brīvai saziņai ar Tiesu. Tiesa attiecībā uz šīm 6 lietām ir lūgusi nosūtīt sūdzības iesniedzēju krimināllietās esošo procesuālo dokumentu kopijas un sniegt informāciju par sūdzības iesniedzējiem it kā radītajiem šķēršļiem sazināties ar Tiesu. Patlaban nevienā no šīm lietām Tiesa nav lūgusi sniegt komentārus par iespējamajiem Konvencijas un tās protokolu pārkāpumiem attiecībā pret šīm personām.

Salīdzinošajā tabulā par 2001. un 2002. gadu atspoguļots sūdzības iesniedzēju norādīto Konvencijas un tās protokolu pantu iespējamo pārkāpumu kopējais skaits.

Konvencijas pants	sūdzību skaits, kurās šis pants minēts (sūdzību skaits 2001. gadā)
2.pants (tiesības uz dzīvību)	1 (1)
3.pants (spīdzināšanas aizliegums)	4 (2)
5.pants (tiesības uz personisko brīvību)	14 (2)
6.pants (tiesības uz taisnīgu tiesas procesu)	27 (9)
8.pants (tiesības uz privātās un ģimenes dzīves neaizskaramību)	21 (10)
10.pants (tiesības uz vārda brīvību)	4 (3)
11.pants (tiesības uz biedrošanās brīvību)	1 (1)
12.pants (tiesības noslēgt laulību)	1 (1)
13.pants (tiesības uz efektīvu aizskarto tiesību aizsardzību)	5 (2)
14.pants (diskriminācijas aizliegums)	2 (4)
1.protokola 1.pants (tiesības uz īpašumu)	2 (3)

1.protokola 3.pants (tiesības uz brīvām vēlēšanām)	2 (2)
4.protokola 2.pants (pārvietošanās brīvība)	1 (1)
4 protokola 3.pants (pilsoņu izraidīšanas aizliegums)	1 (2)
7.protokola 2.pants (tiesības uz apelāciju krimināllietās)	1 (0)

2002.gadā visstraujāk pieaudzis sūdzību par tiesību uz personisko brīvību un tiesību uz taisnīgu tiesas procesu iespējamiem pārkāpumiem (Konvencijas 5. pants un 6. pants). Šajās sūdzībās galvenokārt tiek apstrīdēti ilgie apcietinājumi un to pamatotība pirmstiesas izmeklēšanas laikā, kā arī tiesas procesu ilgums, galvenokārt krimināllietās. No 2002.gada laikā saņemto sūdzību par Konvencijas 8.panta iespējamiem pārkāpumiem vairums sūdzību ir par aizliegumiem tikt ar ģimenes locekļiem apcietinājuma laikā, kamēr sūdzību skaits par izsniegtajiem izbraukšanas rīkojumiem, atteikumu personu reģistrēt kā Latvijas pastāvīgo iedzīvotāju un izsniegt nepilsoņa pasi ir nedaudz samazinājies.

Līdz 2002. gada 31. decembrim no saņemtās 41 sūdzības izskatīšanai pēc būtības bija pieņemtas trīs sūdzības, bet divās sūdzības, kas bija nosūtītas Valdībai komentāru sniegšanai, tika pasludināts spriedums. Attiecībā uz sešām sūdzībām, bija pieņemts lēmums par to noraidīšanu. Attiecībā uz vienu sūdzību ir notikusi lietas noklausīšanās Tiesas Pirmajā palātā.

ANO SPECIALIZĒTĀS PROCEDŪRAS

2002.gadā no ANO nav saņemta informācija par šīs organizācijas ietvaros iesniegtām sūdzībām par iespējamiem cilvēktiesību pārkāpumiem Latvijā.

NACIONĀLIE ZIŅOJUMI

2001. gada 18. janvārī saskaņā ar Ministru kabineta rīkojumiem tika izveidotas sešas darba grupas Latvijas nacionālo ziņojumu par starptautisko daudzpusējo līgumu cilvēktiesību jomā izpildi Latvijā. Saskaņā ar Ministru kabineta 1998.gada 17.marta noteikumu Nr. 92 "Noteikumi par Ministru kabineta pārstāvēšanu starptautiskajās cilvēktiesību institūcijās" 7.1.punktu, šīs darba grupas vada Ministru kabineta Pārstāvis.

2002. gada laikā ir pabeigts darbs pie četriem nacionālajiem ziņojumiem, kuri ir arī iesniegti ANO. 2002.gada 4.aprīlī ir iesniegts Latvijas ziņojums par 1949. gada konvencijas par cīņu ar cilvēktirdzniecību un prostitūcijas ekspluatēšanu no trešo personu puses izpildi un Latvijas ziņojums par 1965.gada konvencijas par jebkuras rasu diskriminācijas izkaušanu izpildi. 2002.gada 25.jūlijā ir iesniegts Latvijas ziņojums par 1984.gada konvencijas pret spīdzināšanu un citādu cietsirdīgu, necilvēcīgu vai cilvēka cieņu pazemojošu apiešanos izpildi. 2002.gada 13. novembrī ir iesniegts Latvijas ziņojums par 1966.gada starptautiskā pilsonisko un politisko tiesību pakta izpildi.

Ziņojums par 1979.gada konvencijas par jebkuras sieviešu diskriminācijas izkaušanu izpildi ir akceptēts Ministru kabinetā un nosūtīts uz Latvijas Republikas pastāvīgo pārstāvniecību ANO iesniegšanai šajā starptautiskajā organizācijā. Savukārt, ziņojums par 1966.gada starptautiskā ekonomisko, sociālo un kultūras tiesību pakta izpildi ir akceptēts Ministru kabinetā un tiek gatavots šī ziņojuma tulkojums angļu valodā atbilstoši ANO standartiem.

Papildus tam, 2002. gada 26. februārī ANO ir iesniegts Latvijas nacionālo ziņojumu pamatdokuments, kas sniedz vispārīgu informāciju par Latviju – demogrāfisko situāciju, ekonomiskiem rādītājiem, valsts politisko vēsturi un iekārtu, kā arī tiesu sistēmu. Pamatdokumentu kā informācijas avotu izmantos visas ANO komitejas, kas skatīs Latvijas nacionālos ziņojumus par konkrētu ANO cilvēktiesību konvenciju izpildi Latvijā.

FINANSĒJUMS UN TĀ IZLIETOJUMS

VALSTS BUDŽETA LĪDZEKĻU IZLIETOJUMS 2002. GADĀ

Aktīvi un pasīvi (kopsavilkuma bilance) (latos)

1.tabula

Nr.p.k.		Gada sākumā	Gada beigās
1	Aktīvi:	25303477	25420293
1.1.	ilgtermiņa ieguldījumi	24658408	24681831
	t.sk.		
	nemateriālie ieguldījumi	121109	79691
	pamatlīdzekļi	22572246	22338073
	ilgtermiņa finanšu ieguldījumi	1965053	2264067
1.2.	apgrozāmie līdzekļi	645069	738462
2	Pasīvi:	25303477	25420293
2.1.	Pašu kapitāls	24709362	24570773
	t.sk. pamatlīdzekļu fonds	15340059	14194772
	pamatkapitāls vai līdzdalības kapitālā	5157053	5600099
	budžeta izpildes rezultāts	4212250	4775902
2.2.	kreditori(t.sk. nodokļi un nodevas)	594115	849520

Valsts pamatbudžeta līdzekļu izlietojums 2002.

gadā (latos)

2.tabula

Nr.p.k.		Iepriekšējā gadā	Pārskata gadā	
		(faktiskā izpilde)	apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1	2	3	4	5
1	Ieņēmumi (kopā):	11127728	11585941	11496566
1.1.	dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	10847936	11238941	11227907
1.2.	dotācija īpašiem mērķiem			
1.3.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	279792	347000	268659
1.4.	ārvalstu finanšu palīdzība			
2	Izdevumi (kopā):	11140725	11585941	11231498
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā):	10941896	11242731	10930159
2.1.1.	atalgojumi	4074998	4354128	4209130
2.1.2.	komandējumi	752934	770085	742162
2.1.3.	subsīdijas un dotācijas	1325740	555710	544677
2.1.4.	pārējie uzturēšanas izdevumi	4788224	5562808	5434190
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem (kopā):	198829	343210	301339
2.2.1.	kapitālās iegādes	168350	343210	301339
2.2.2.	kapitālais remonts	30479	0	0
2.2.3.	investīcijas			
3	Nodarbinātība:			
3.1.	faktiskais nodarbināto skaits	483	-	492
3.2.	vidējā darba alga	175	-	189

Maksas pakalpojumi un to izcenojumi, citi pašu ieņēmumi 2002.gadā (latos)

3. Tabula

Nr.p.k.	Maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	Izcenojumi	Faktiskie ieņēmumi
1	Maksa par konsulārajiem pakalpojumiem	5.7	104168
2	Citi pašu ieņēmumi	-	164491
	Kopā		268659

Iemaksas starptautiskajām organizācijām 2002. gadā (latos)

4.tabula

Nr.p.k.	Organizācijas nosaukums	Iepriekšējā gadā	Pārskata gadā
1	ANO	543729	52087
2	UNESCO	460368	167747
3	Pasaules Tirdzniecības Organizācija	25056	27682
4	Baltijas jūras valstu padome	20520	17909
5	Hāgas pārstāvniecību konference	1872	4237
6	Eiropas Padome	134464	133914
7	Eiropas Padomes jaunatnes fonds	1543	1531
8	EDSO	75293	98334
9	Kodolizmēģinājumu aizliegumu sagatavošanas komisija CTBTO	12386	0
10	UNESCO WHIF - Pasaules kultūras un dabas mantojuma aizsardzības fonds	219	223
11	Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas Baltijas Reģionālajai programmai	12620	12740
12	Pasaules Tirdzniecības Organizācijas likumdošanas konsultatīvais centrs	25040	6593
13	UNICEF	3150	6370
14	Augstās Cilvēktiesību Komisāres Birojs	9480	
15	UN Geneva General Fund	0	5583
16	UNCHR	0	3000
	Kopā	1325740	537950

2002.gadā netika piešķirti līdzekļi valsts investīciju programmām.

2002. gadā tika noslēgti līgumi par sekojošiem pētījumiem:

1. Mazumtirdzniecības audita vēsturiskie dati - kategorija: Cigarettes (567.29 lati),
2. ES tēla izpēte Latvijā (1180 lati),
3. Latvijas Republikas iekļaušanās Eiropas Savienības institucionālajā sistēmā praktiskie aspekti (4500 lati),
4. Elektroniskās dokumentu un ierakstu pārvaldes sistēma (67 000 lati).

2002.gadā netika saņemti un izlietoti ārvalstu finansu palīdzības līdzekļi.

PROGNOZES UN PLĀNI

ĀRLIETU MINISTRIJAS ILGTERMIŅA FINANSU SAISTĪBAS 2003. GADAM:

- iemaksas Starptautiskajās organizācijās (445740 latu apmērā),
- LR vīzu ielīmju iegāde (21600 latu apmērā),
- par ēkas piebūvi LR vēstniecībā Dānijā (17421 latu apmērā).

Iestādes administrēšanas sistēmas uzlabošanai Ārlietu ministrija, saskaņā ar 2001.gadā noslēgto līgumu ar Robertson & Blums Corporation Pastāvīgo pārstāvniecību Latvijā, plāno ieviest ministrijas personāla un finanšu uzskaites sistēmu (39 253.88 latu apmērā).

PĒTĪJUMI

Saskaņā ar 2002.gada 30.aprīļa Ministru kabineta noteikumiem Nr.172 Ārlietu ministrija nosūtījusi Izglītības ministrijai pieteikumus sekojošu pētījumu projektu finansēšanai 2003.gadā:

- LR Valsts protokola regulējošu normatīvo aktu sagatavošana,
- Igaunu – latviešu vārdnīca,
- Baltijas valstu (Latvijas) un Krievijas attiecību vērtējums, izmantojot Krievijas politisko centru materiālus un Krievijas politisko partiju dokumentus, līderu uzstāšanās – konstatējot kopīgo un atšķirīgo – (1997. – 2002.),
- Krievijas (NVS valstu) investīciju īpatsvars Latvijas uzņēmumos (līdz pat uzņēmuma attīstības politikas noteikšanai) un attīstības tendences,
- NVS attīstības un sadarbības ar ES perspektīvas.

Pārskats par budžeta programmas rezultativo rādītāju izpildi Ārlietu ministrijā (latos)

Rezultatīvie rādītāji	2002.gada plāns	Faktiski 2002.gadā
Iestāžu skaits	36	37
Štatu vienību skaits	503	492
Izdoto vīzu skaits	93390	131284
Konsulāro pakalpojumu skaits	28300	18262